

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
TECHNICKÁ FAKULTA**

**MANAŽÉRSTVO BEZPEČNEJ PREVÁDZKY
VO VYBRANOM PODNIKU**

Diplomová práca

Študijný program:	spoľahlivosť a bezpečnosť technických systémov
Študijný odbor:	5.2.57 kvalita produkcie
Školiace pracovisko:	Katedra kvality a strojárskych technológií
Školiteľ:	Ing. Marián Bujna, PhD.
Konzultant:	Ing. Anna Račková

Nitra 2010

Bc. Anna Števova

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Anna Števoová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Manažérstvo bezpečnej prevádzky vo vybranom podniku“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 15. 3. 2010

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie Ing. Mariánovi Bujnovi, PhD. za pripomienky, odbornú pomoc a vedenie pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

ABSTRAKT

Bezpečnosť, ochrana zdravia pri práci a úroveň pracovných podmienok sa stávajú v hospodárskej súťaži vo svete čoraz viac dôležitým aspektom hodnotenia úrovne podniku, s priamymi vplyvmi na produktivitu, efektívnosť a kvalitu práce a celkovú perspektívu prosperity podniku. Je neoddeliteľnou súčasťou života spoločnosti, dotýka sa priamo, či nepriamo každého občana. V práci trávi človek v aktívnom veku viac ako tretinu času. Preto je úroveň pracovných podmienok rozhodujúca pri hodnotení kvality života občanov. Dobrou úrovňou BOZP možno zabrániť nenahraditeľným stratám na ľudských životoch a zdraví pri pracovných úrazoch, chorobách z povolania, iných poškodení zdravia z práce, ako aj následnom dopade na populáciu, ktoré predstavujú okrem humánneho aspektu aj veľké materiálne straty.

Moderný prístup k BOZP vychádza z poznania, že chyby a nedostatky v oblasti BOZP sú v prevažnej miere dôsledkami nesprávnej organizácie práce, chýb riadenia a nesystematického prístupu. Preto sa po vzore systémov manažérstva kvality a environmentálneho manažérstva začali od polovice deväťdesiatych rokov presadzovať aj systémy manažérstva BOZP. Po snahách niektorých národných systémov sa v Európe najviac udomácnili smernice: OHSAS 18001:1999 Systémy manažérstva BOZP – špecifikácia a OHSAS 18002:2000: Systémy manažérstva BOZP – špecifikácia na implementáciu OHSAS 18001 (návod), ktoré určujú požiadavky na systém manažérstva BOZP (SM BOZP) a umožňujú organizáciám riadiť riziká a zlepšovať ich výkonnosť.

V mojej diplomovej práci popisujem ako vrcholový manažment SES, a.s. Tlmače, trvalým zlepšovaním riadenia BOZP, chce dosiahnuť v rámci svojich podnikateľských aktivít bezpečnejšie a zdravšie pracovné prostredie, uspokojivé pracovné podmienky a ochranu človeka pri práci. Vytváranie priaznivých pracovných podmienok pre bezpečné pracovné prostredie a zdravie zamestnancov sú zárukou vyššej produktivity, efektívnosti a kvality práce vo všetkých oblastiach výrobnjej a nevýrobnjej sféry.

Kľúčové slová: BOZP, OHSAS, Systémy manažérstva BOZP, Systémy manažérstva kvality a environmentálneho manažérstva, vrcholový manažment

ABSTRACT

Occupational health and safety and the standard of working conditions becomes in the economic competition an important aspect at evaluation of a company level with direct effects on productivity, efficiency and quality of work and general perspective of company prosperity. It is an indivisible part of company life and concerns directly or indirectly each citizen. Man of active age spends more than one third of time at work. Therefore the standard of working conditions is decisive for assessment of citizens' life quality.

Good level of OHS (Occupational Health and Safety) can avoid irrevocable death toll and damage to health at occupational accidents, occupational illnesses, and other damage to health at work as well as subsequent consequences to population, which in addition to human aspects mean huge material losses.

Modern approach to OHS is based on knowing that mistakes and faults in the field of OHS are mostly caused by incorrect organization of work, faults of management and unsystematic approach. Therefore, since mid of nineties the quality and environmental management systems were followed and OHS management systems were moved forward, too. After attempts of some national systems, the following regulations have accommodated in Europe at most: OHSAS 18001:1999 Occupational health and safety management systems – specification and OHSAS 18002:2000: Occupational health and safety management systems – specification for OHSAS 18001 implementation (directions) defining the requirements for occupational health and safety management system (OHS MS) and allowing the organizations to control risks and to improve their productivity.

In my Diploma thesis I give description of endeavours of SES, a.s. Tlmače top management concerning continuous improvement of OHS control to reach within their business activities a safer and healthier working surrounding, satisfactory working conditions and occupational protection of persons. Favourable working conditions for safe working surrounding and health of employees guarantee higher productivity, efficiency and quality of work in all the fields of productive and non-productive spheres.

Key words: OHS, OHSAS, OHS management systems, quality and environmental management systems, top management

Obsah

Obsah	6
Úvod	8
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	9
1.1 Definície základných pojmov.....	9
1.2 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.....	12
1.3 Ciele BOZP	13
1.4 Akceptovateľné riziko.....	15
1.5 Aktívna bezpečnosť (SINAY, 1977)	16
1.6 Organizačné zabezpečenie starostlivosti o BOZP (SINAY, 1977).....	17
1.7 Bezpečnostná technika (MAJER – SINAY, 1977)	18
1.8 Bezpečnostné predpisy (MAJER, 2002).....	20
1.9 Nová norma pre systémy manažérstva BOZP.....	24
2 Cieľ práce.....	32
3 Metodika práce a metódy skúmania	33
1. Výsledkami práce, kde budem rozoberať :.....	33
4 Výsledky práce.....	35
4.1 Geografická charakteristika územného celku	35
4.1.2 Geografický profil.....	35
4.2 Analýza územia okolia podniku	39
4.2.1 Všeobecný opis spoločnosti – charakteristika podniku	39
4.2.2 Poloha územného celku a okolia podniku.....	42
4.3 Manažérsky systém bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	43
v SES, a.s. Tlmače.....	43
4.3.1 Stanovenie zodpovednosti za BOZP, organizačná štruktúra a účasť manažmentu na BOZP	44
4.3.2 Organizačná štruktúra s presne vymedzenými kompetenciami:	45
4.3.3 Popis, realizácia a zdokumentovanie všetkých činností majúcich vplyv na BOZP	46
4.3.4 Dokumentácia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.....	46
4.3.5 Povedomie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci	47
4.3.6 Monitorovanie a meranie.....	47
4.3.7 Systém oboznamovania a informovania	47
4.3.8 Systém komunikácie a motivácie	48
4.4 Kontrolná a nápravná činnosť	48
4.4.1 Preskúmanie manažmentom (vedením):	51
4.5 Ciele stanovené pre BOZP musia hlavne:.....	52
4.6 Analýza pracovnej úrazovosti v SES, a.s. Tlmače	54
Diskusia	59
Záver	64

Zoznam použitej literatúry	65
Prílohy	67

Úvod

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci má už svoju širokú teoretickú základňu, ucelené teórie bezpečnosti, riadenia rizík a protiúrazovej prevencie, ktoré sa stávajú samostatným vedným odborom. Vedným odborom, ktorý má multidisciplinárny charakter, pretože zasahuje do širokého spektra ďalších vedných disciplín. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci úzko súvisí s konštruovaním strojov a zariadení, s technikou, chémiou, elektrotechnikou, ergonómiou, hygienou, medicínskymi odbormi, psychológiou, sociológiou, pedagogikou, právnymi vedami, teóriami riadenia a organizácie práce, atď.

Tak ako iné oblasti spoločenského života, aj oblasť BOZP sa dynamicky rozvíja. Bezpečnosť a zdravie pri práci predstavuje v súčasnosti jednu z najvýznamnejších oblastí sociálnej politiky Európskej únie a vyspelých štátov sveta.

BOZP nie sú len opatrenia prevencie proti úrazom a vytváranie podmienok pre bezpečnú a zdraviu nezávadnú prácu, ale aj predpoklady pre pracovnú a sociálnu pohodu, sociálnu ochranu zamestnancov, ochranu pracovného a životného prostredia a ochranu hospodárskych hodnôt. Preto cieľom BOZP je nielen predchádzať nenahraditeľným stratám na ľudských životoch a škodách na zdraví pri pracovných úrazoch, chorobách z povolania a iných poškodeniach zdravia pri práci, ale aj veľkým materiálnym stratám, lebo postupy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu úrovne BOZP, súčasne pozitívne ovplyvňujú aj produktivitu, efektívnosť a kvalitu práce a vedú k vyššej hospodárskej prosperite.

Zavedenie systému manažérstva BOZP je nástrojom efektívnosti organizácie práce a optimalizácie pracovného procesu. Schopnosť trvalo udržať fungovanie systémov je faktorom výkonnosti podniku a jeho perspektívy. Je dôležité, aby bol zavedený mechanizmus, ktorý zabezpečí systematickú a trvalú kontrolu správneho fungovania podnikateľského subjektu. Dr. Edwards Deming, autor známeho modelu riadenia (PDCA) konštatoval, že nemožno ponechať na ľubovôľu ľudí v podniku, viac než 15% aktivít, ktoré majú vykonávať; 85% musí byť riadené systémom manažérstva .

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Pre správne fungovanie podniku je principiálne nevyhnutné zaviesť a používať proces riadenia (manažerstva), ktorý zabezpečuje dôsledne dodržiavanie postupov a pracovných činností, zabezpečuje dosahovanie cieľov, napomáha rozvoju ľudských zdrojov a obchodných procesov.

1.1 Definície základných pojmov

Manažerstvo (HRUBEC-VIRČÍKOVÁ, 2009), riadenie je v svojej podstate zložitým mechanizmom, ktorý sa musí riadiť overenými pravidlami, ktorý má jasnú štruktúru a ktorý harmonizuje všetky jeho zložky.

V rámci celkového manažerstva podniku majú významné postavenie z hľadiska prezentácie, ale aj dopadov na výkonnosť podniku, systémy manažerstva kvality, životného prostredia a bezpečnosti pri práci. Súčasným trendom je ich integrácia. Stupeň a rozsah závisí od schopnosti a zdatnosti manažmentu ako aj prostredia, v ktorom sa podnik nachádza.

Proces manažerstva je mnohostranný a mnohotvárný jav a nemožno ho vymedziť len pomocou jedného hľadiska. Preto je reálna myšlienka komplexného systémového prístupu (viacdimenzionálnej charakteristiky) k procesu manažerstva, keď sa jednotlivé čiastkové prístupy integrujú do celku a stávajú sa súčasťou teórie procesu manažerstva.

Pri komplexnej systémovej charakteristike procesu manažerstva sú najdôležitejšie tieto vzájomne sa doplnujúce hľadiská :

- Manažérske funkcie,
- Prijímanie a zabezpečovanie realizácie rozhodnutí,
- Informačný proces

Proces manažerstva je integráciou najmä týchto jeho čiastkových charakteristík:

- funkčnej (pomocou manažérskych funkcií),
- rozhodovacej,
- informačnej.

Manažerstvo rizika (PAČAIOVÁ–MARKULÍK, 2003), je termín používaný na označenie logickej a systematickej metódy určovania súvislostí, identifikácie, analýzy, hodnotenia, zaobchádzania, monitorovania a oznamovania rizík súvisiacich s akoukoľvek činnosťou, funkciou alebo procesom takým spôsobom, aby organizáciám

umožňoval minimalizovať straty a maximalizovať ich príležitosti. Risk manažment má priamu súvislosť s oblasťou bezpečnosti a spoľahlivosti, ktoré sú u technických systémov jedným z dominantných znakov akosti výrobkov a technologických procesov.

Podľa **HRUBECA, J. 2009** Manažérstvo rizika je v súčasnosti chápané ako systémový t.j. koordinovaný a komplexný prístup k riadeniu všetkých procesov posudzovania rizík. Základom je deklarovanie a zdokumentovanie politiky ako záväzku vedenia, ktorá musí zodpovedať strategickým oblastiam, cieľom, zámerom a charakteru podnikania organizácie, rozpracovanosti do programu manažérstva rizík.

Východiskovým prvkom programu je vypracovanie všeobecného zoznamu potenciálneho počtu zdrojov rizík t.j. identifikácia zdrojov a zoznamu oblastí ich dopadov.

Medzi zdroje rizika je možné zahrnúť :

- komerčné a právne vzťahy medzi organizáciami a inými subjektami (dodávateľ, nájomník a pod.),
- ekonomické aspekty vo vzťahu medzi organizáciou v danej krajine alebo v medzinárodnom meradle (napr. výmenný kurz),
- správanie zamestnancov a iných osôb v organizácii a mimo nej,
- prírodné javy,
- politické podmienky vrátane legislatívnych zmien a ďalších faktorov, ktoré môžu ovplyvniť zdroje rizika,
- technologické a technické faktory pôsobiace v organizácii a mimo nej,
- činnosti manažmentu a spôsob jeho riadenia resp. zásahy do riadenia organizácie,
- ľudský faktor (činnosti zamestnancov, dodávateľov, návštevníkov a pod.).

Základné pojmy manažérstva rizík (PAČAIOVÁ – MARKULÍK, 2003)

Problematika popisujúca proces posudzovania rizík je dostupná najmä v technických normách vo vzťahu k bezpečnosti a spoľahlivosti strojov. Základné normy v tejto oblasti sú:

- ⇒ STN EN 1050 Bezpečnosť strojov: Princípy posudzovania rizík (rok 1988).
- ⇒ STN IEC 60300-3-9 Manažérstvo spoľahlivosti: Časť 3, Oddiel 9: Analýza rizika technických systémov (rok 2000).
- ⇒ STN ISO 12100-1 Bezpečnosť strojov: Základné termíny, všeobecné zásady konštruovania strojov (rok 2004).
- ⇒ STN 01 0380: Manažérstvo rizika (Australia Standard: AS/NZS 4360:1999) (rok

2003).

Terminológia rizík je čiastočne popísaná aj v legislatíve, ako je zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci č. 124/2006 Z.z., zákon o prevencii závažných priemyselných havárií 261/2002 Z.z. a pod. Obdobne v anglickej smernice BS OHSAA 18001 (1999) : Systém manažerstva BOZP.

Nebezpečenstvo

Ak sa objekty ľubovoľnej činnosti alebo samostatné činnosti – napr. stroje a strojné systémy, materiály, výrobné technológie, rôzne pracovné činnosti – vyznačujú tým, že môžu spôsobiť neočakávaný negatívny jav, napr. poškodenie človeka alebo majetku – ide o nebezpečenstvá alebo nebezpečné činnosti.

Ohrozenie

Keď sa technický objekt, uvedie do prevádzky a nezohľadní sa jeho nebezpečná vlastnosť, keď sa začnú vykonávať činnosti, pri ktorých sa vyskytnú nebezpečenstvá, keď sa aktívne začnú používať materiály, ktoré sa vyznačujú nebezpečenstvom, dochádza k ohrozeniu v určitom pracovnom priestore a v čase. Ohrozenie predstavuje prejav nebezpečenstva, spôsob, akým môže dôjsť k úrazu alebo škode.

Poškodenie

Etapa, ktorá predchádza škode a je ju možné chápať ako zmenu vlastností objektu alebo priebehu činností v dôsledku pôsobenia vonkajších vplyvov, pričom počas tejto zmeny dochádza k degradácii – znižovaniu (negatívnej zmene) funkčnej schopnosti.

Škoda

Každá, ľubovoľným spôsobom vzniknutá zmena definovaná stratou na majetku, pričom sa táto vyjadruje najčastejšie formou peňazí alebo aj počtom usmrtených ľudí, počtom stratených pracovných miest, množstvom kontaminovanej zeminy a pod.

Analýza rizika (ZELENÝ - SLOSIARIK, 2000)

Analýza rizika ako súčasť procesu posudzovania rizika a súčasne riadenia rizika je založená na troch základných prvkoch :

1. popis a určenie hraníc posudzovaného systému,
2. identifikovanie nebezpečenstiev/ohrození,
3. odhadovanie rizika

Z hľadiska popisu analyzovaného systému je potrebné dodržať nasledujúci postup:

- všeobecný popis systému,
- vymedziť jeho hranice a rozhrania so súvisiacimi systémami,

- definovať prostredie, v ktorom sa systém nachádza – životné prostredie,
- popis energetických, materiálových, informačných tokov prechádzajúcich cez hranice systému,
- popis prevádzkových podmienok a rôznych foriem obmedzení.

Metódy používané v analýze rizika

Odborná literatúra a technické normy uvádzajú viaceré špecializované metódy vhodné pre jednotlivé kroky posudzovania rizík. Tieto metódy boli vytvorené na konkrétne použitie, a preto ich je v praxi vhodné v niektorých detailoch modifikovať na konkrétne podmienky. Z najčastejšie používaných metód sú známe:

- ⇒ Metóda Čo – ak ? (What – IF)
- ⇒ HAZOP
- ⇒ FMEA
- ⇒ Metóda ETA
- ⇒ Metóda HRA
- ⇒ Predbežná analýza nebezpečenstva PHA (preliminary Hazard Analysis)

Etapu odhadu rizika:

- ⇒ Bodová metóda
- ⇒ Metóda FTA – Strom porúch (Fault Tree Analysis)
- ⇒ Metóda DELPH
- ⇒ Metóda MOSAR
- ⇒ Rôzne metódy

Etapu hodnotenia rizika :

1. Vyhodnotenie individuálneho rizika
2. Vyhodnotenie spoločenského rizika
3. Štatistická intenzita strát

1.2 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Bezpečnosť práce (BILKOVIČ – DUŠANIČ, 2007) možno charakterizovať ako stav pracoviska, resp. pracovného procesu, ktorý poskytuje vysokú mieru istoty, že pri dodržaní bezpečnostných požiadaviek (predpisov, pravidiel, pokynov, technologických

a pracovných postupov a pod.) platných pre príslušné pracovisko, resp. pracovný proces a bez pôsobenia nepredvídateľných vonkajších vplyvov bude možnosť ohrozenia života a zdravia osôb, poškodenia alebo zničenia hospodárskych hodnôt znížená na akceptovateľnú úroveň.

Univerzálnosť pojmu „bezpečnosť práce“ je odvodená od pojmu „práca“, charakterizovaná ako proces látkovej a energetickej výmeny medzi človekom a prírodou a proces všeobecnej tvorby úžitkových hodnôt. Obdobne ako sa systém práce prezentuje prostredníctvom subsystémov „človek – technika – prostredie“, sa aj systém bezpečnosti práce realizuje v subsystémoch:

- základná bezpečnosť tzn. bezpečnostné hľadiská práce priamo ovplyvniteľné konaním človeka,
- bezpečnosť technických zariadení, technológií a objektov,
- bezpečnosť pracovného prostredia.

Zložky systému práce sa nevyhnutne vytvárajú v komplexe určujúcich faktorov a to:

- sociálno-ekonomických a právnych,
- eticko-estetických,
- biologicko-antropologických,
- technických a výrobnotechnologických,
- organizácie a riadenia systému práce,
- faktorov bezpečnosti práce.

1.3 Ciele BOZP

Cieľom BOZP (BILKOVIČ – DUŠANIČ, 2007) je nielen predchádzať nenahraditeľným stratám na ľudských životoch a škodách na zdraví pri pracovných úrazoch, chorobách z povolania a iných poškodeniach zdravia pri práci, ale aj veľkým materiálnym stratám, lebo postupy, ktoré prispievajú k zvyšovaniu úrovne BOZP, súčasne pozitívne ovplyvňujú aj produktivitu, efektívnosť a kvalitu práce a vedú k vyššej hospodárskej prosperite. Potreba cielene ovplyvňovať procesy vytvárania predpokladov pre BOZP vychádza v súčasnom období z nedostačujúcich prístupov k realizácii úloh na úseku ochrany zdravia pri práci. Tento stav je čiastočne dôsledkom zmien v spoločenskom, politickom a hospodárskom systéme. Popri nedostatkoch pretrvávajúcich z predchádzajúceho obdobia vznikli nové nepriaznivé skutočnosti vyvolané zmenami

vlastníckych vzťahov, liberalizáciou hospodárskych procesov a transformáciou pracovných vzťahov.

Sú to najmä:

- nedostačujúce spoločenské ocenenie významu BOZP, napriek tomu že sa vzťahuje na väčšinu občanov,
- nízke právne vedomie zamestnávateľov a samostatne zárobkovo činných osôb k ochrane zdravia pri práci,
- uprednostňovanie hospodárskych a komerčných priorít zamestnávateľmi pred starostlivosťou o zdravie zamestnancov,
- nedostačujúce zoznamovanie zamestnancov s požiadavkami na bezpečný výkon ich práce,
- nedostačujúca kontrola dodržiavania bezpečnostných požiadaviek a zhovievavý prístup zamestnávateľov k nebezpečnému konaniu,
- nízke spoločenské povedomie o osobnej zodpovednosti zamestnancov za ochranu vlastného zdravia,
- akceptovanie nebezpečných, resp. nevyhovujúcich pracovných podmienok zamestnancami s cieľom získať alebo si udržať zamestnanie,
- nízka úroveň technologickej disciplíny a starostlivosti o výrobnotechnické zariadenia a prevádzkové objekty,
- nedostačujúca sieť poradenských a konzultačných subjektov poskytujúcich odborné služby bezpečnosti práce,
- nedostačujúce osvetovo-výchovné a propagačné pôsobenie v oblasti BOZP a ďalšie.

S prihliadnutím na konštatované nedostačujúce prístupy k uskutočňovaniu bezpečnostno-pracovných požiadaviek a potrebu trvalého skvalitňovania bezpečnostných aspektov vo svete práce bolo cieľom riešiteľov projektu štátneho programu výskumu a vývoja vytvoriť informačný, inštruktážny a vzdelávací encyklopedický súbor pôsobiaci v smere zvyšovania právneho vedomia, formovania postojov k bezpečnému konaniu a správaniu sa a vôbec k rozvoju vedomostí a vzdelanosti o komplexnej ochrane práce.

Potreba rozšíriť sústavu informačných a vzdelávacích prameňov o absentujúci encyklopedický súbor je zrejmá vo všetkých sférach spoločensko-ekonomického života súvisiacich s kvalitou ochrany práce. Využitie súboru je aktuálne všetkými, ktorí akoukoľvek formou participujú na vytváraní predpokladov pre BOZP a na využívaní

benefitu tohto systému. Komplexné a sústavné využívanie je zrejmé najmä odborníkmi profesionálne pôsobiacimi v oblasti ochrany práce.

Sú to:

- bezpečnostní technici vykonávajúci bezpečnostnú agendu vo všetkých sférach výroby, prevádzky a služieb,
- odborníci na hygienu práce, pracovné podmienky a škodlivé činitele,
- odborníci na ochranu pracovného a životného prostredia,
- inšpektori štátnych odborných dozorov nad bezpečnosťou práce a technických zariadení,
- orgány spoločenskej kontroly,
- zástupcovia zamestnancov a členovia komisií pre BOZP,
- odborníci na psychologické a pedagogické aspekty bezpečnosti práce,
- odborníci na ekonomické ukazovatele BOZP a pracovnej úrazovosti,
- lektori vykonávajúci výchovu k BOZP v organizáciách,
- skúšobní a kontrolní technici bezpečnosti technických zariadení,
- profesionálne výchovno-vzdelávacie, poradenské a auditorské agentúry.

1.4 Akceptovateľné riziko

V systéme **riadenia rizika** (→ **Riziko**) (**ORAVEC, 1999**) je nevyhnutné rešpektovať skutočnosť, že prakticky neexistuje absolútna bezpečnosť. Preto je potrebné v praxi akceptovať aj takú mieru bezpečnosti, pri ktorej sa ešte vyskytuje neželateľné ohrozenie avšak ktoré je človek donútený akceptovať, tzv. akceptovateľné riziko. Akceptovateľné riziko predstavuje určitú pravdepodobnosť vzniku nežiadúcej udalosti s potenciálnymi negatívnymi následkami na zdraví, hospodárskych hodnotách alebo prostredí, ktorú je osoba, skupina alebo spoločnosť ochotná pripustiť (podstúpiť). Objekt, v ktorom vyskytujúce sa riziko je menšie ako akceptovateľné sa považuje za dostatočne bezpečný.

Akceptovateľnosť, čiže prijateľnosť rizika a potreba jeho stanovenia vystúpila do popredia v súvislosti s výskytom veľkého potenciálu nebezpečenstva, s analyzovaním komplikovanejších technických systémov a z nich vyplývajúceho možného závažnejšieho ohrozenia obyvateľstva a životného prostredia. Orientačné hľadiská akceptovateľnosti sa dávali do súvislosti s výskytom úmrtí následkom katastrof, kde početnosť výskytu 1×10^{-6} sa považovala za akceptovateľné riziko. Riziko je možné akceptovať z dôvodov:

- dôsledky sa predpokladajú v únosnom rozsahu, osoby si uvedomujú mieru ohrozenia, pripravujú sa naň, tzn. pripravujú sa na to ako sa počas jeho pôsobenia správať,
- početnosť v prípade akceptovateľného rizika nadobúda hodnotu 1×10^{-5} až 1×10^{-7} , tzn. negatívny jav sa vyskytne raz v počte 100.000 až 10.000.000 javov alebo časových jednotiek.

Pri rozhodovaní o akceptovateľnosti rizika pôsobia viaceré faktory, napr.:

- ekonomické dôvody (na dosiahnutie vyššieho stupňa bezpečnosti by bolo potrebné vynaložiť neprimerané náklady),
- neexistuje uspokojivé technické riešenie daného problému,
- stupeň dobrovoľnosti podstúpenia rizika,
- ekonomické prínosy spojené s podstúpením rizika,
- časový odklad prejavu negatívneho účinku a i.

Pokiaľ skutočné riziko v systéme človek – technika – prostredie je v zásade determinované a s využitím parametrov inžinierskych a prírodovedných disciplín je ho možno objektívne posúdiť, akceptovateľné riziko sa vyznačuje výrazne subjektívnymi hľadiskami a je výsledkom určitej „dohody sociálno-ekonomicko-politických náhľadov“, pričom by malo vychádzať z aktuálnej úrovne vedy a techniky.

V súvislosti s akceptovateľnosťou rizika sa najmä v prípadoch závažnejších havárií ohrozujúcich životné prostredie rozlišuje tiež individuálne a spoločenské riziko. Pri individuálnom riziku sa uvažuje s účinkami na jednu osobu v ohrozenom priestore a pri spoločenskom riziku sa ohrozenie vzťahuje na celú populáciu v danom priestore.

1.5 Aktívna bezpečnosť (SINAY, 1977)

Opatrenia aktívnej bezpečnosti sú založené na zabránení možnosti vzniku ohrozenia a to odstránením alebo znížením potenciálu ohrozenia prostredníctvom odstránenia možnosti vzniku tohto ohrozenia. Tieto opatrenia umožnia rozvíjať účinné formy riešenia bezpečnosti systému. Aktívna bezpečnosť eliminuje alebo na potrebnú úroveň znižuje nebezpečný potenciál a možnosti jeho premeny na aktívny stav ohrozenia. Aktuálne sú najmä spôsoby:

- vylúčením nebezpečných zariadení, materiálov a pracovných postupov,
- zabezpečením možnosti vyhnúť sa nebezpečnému kontaktu faktorov ohrozenia s objektom ochrany,

- znížením počtu ohrozených osôb a času nebezpečnej expozície,
- odstraňovaním iniciačných zdrojov aktívneho ohrozenia a odstraňovaním faktorov ohrozenia na zdrojoch ich vzniku,
- vyčlenením nebezpečných procesov do osobitných a oddelených objektov s ochrannými pásmami,
- zabezpečením okamžitého automatického spôsobu likvidácie alebo kompenzácie vzniknutého ohrozenia,
- zabezpečením signálov ohrozenia pri prekročení limitných hodnôt bezpečnosti a pod.

Prvky aktívnej bezpečnosti sledujúce transformáciu potenciálu ohrozenia sa riadia najmä nasledovnými zásadami:

- požiadavky na konštrukciu zariadení musia rešpektovať veľkosť potenciálu ohrozenia,
- transformácia potenciálu musí byť regulovateľná (ovládateľná) z hľadiska časových potrieb (rýchlosť transformácie).

K aktuálnym formám bezpečnosti, prostredníctvom ktorých sa znižuje potenciál ohrozenia patrí aj zabezpečenie iba primeraných prísunov energie, prísunov hmôt a skladových zásob, čím sa znižuje najmä možnosť výskytu havárií s následkami ohrozenia osôb, majetku i životného prostredia.

Odstraňovanie iniciačných zdrojov premeny nebezpečného potenciálu na otvorené ohrozenie je aktuálne najmä vtedy ak sa vyskytuje taká kvalita a kvantita potenciálneho hrozenia, ktorá sa v krátkom čase môže transformovať na ťažko ovládateľný rýchly proces, napr. výbuch, požiar, deštrukcia objektu a pod.

1.6 Organizačné zabezpečenie starostlivosti o BOZP (SINAY, 1977)

Nevyhnutnou podmienkou úspešného riadenia BOZP je racionálne organizovanie činností na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zabezpečujúce premenu plánov na konkrétnu činnosť. Podstatou organizovania je :

- určenie činností, ktoré treba uskutočniť v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- zabezpečenie zdrojov (personálnych, finančných a pod.) potrebných na zavedenie a udržanie systému riadenia BOZP a na zaistenie neustáleho zlepšovania stavu BOZP a pracovných podmienok,

- vytvorenie riadiacich a plánovacích dokumentov pre oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zamestnávateľ musí vytvoriť personálnu a organizačnú štruktúru s potrebnou odbornosťou spôsobilú zabezpečovať plánované plnenie cieľov organizácie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Ak organizácia plánuje zabezpečovať plnenie úloh na úseku BOZP dodávateľským spôsobom, súčasťou tejto štruktúry je aj subjekt poskytujúci v tejto oblasti externé odborné služby. Úspešnosť riadenia BOZP závisia od toho, či sú povinnosti a úlohy rozdelené racionálne, či sú stanovené právomoci a vymedzená osobná zodpovednosť jednotlivcov, resp. zodpovednosť jednotlivých útvarov za ich plnenie. Úlohy, zodpovednosť a právomoci sa musia dokumentovať (napr. zahrnutím do pracovnej náplne zamestnancov a vedúcich zamestnancov). Pre prípad neprítomnosti zodpovednej osoby musí byť vytvorený systém zastupiteľnosti (delegovanie právomoci). Aby bol systém organizačného zabezpečenia funkčný, musia právomoci a zodpovednosti na tomto úseku poznať všetci zamestnanci. Docieli sa tým určitá forma kontroly "zdola".

Okrem personálnych zdrojov je potrebné na zabezpečenie činností súvisiacich s BOZP vytvoriť aj zdroje materiálne (meracia, monitorovacia technika a pod.), informačné, určené na zvýšenie informovanosti a zabezpečenie toku informácií (predpisy, odborná literatúra, propagačné prostriedky), na vzdelávanie (na zabezpečenie didaktickej techniky, lektorov a pod.), na výrobnú-prevádzkovú inováciu, opravy a údržbu, na zabezpečenie prostriedkami individuálnej ochrany a i. Vytvorenie týchto zdrojov predpokladá zabezpečenie zodpovedajúcich finančných prostriedkov.

Z hľadiska koordinácie činnosti na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je vhodné ustanoviť člena užšieho vedenia organizácie zodpovedného za koordinovanie systému riadenia BOZP, čím sa zároveň zabezpečí, aby boli správy o výsledkoch systému riadenia podávané priamo vrcholovému vedeniu.

1.7 Bezpečnostná technika (MAJER – SINAY, 1977)

Systém technických opatrení a prostriedkov, ktoré zabraňujú pôsobeniu nebezpečných činiteľov výrobného (pracovného) procesu. Využitie prvkov bezpečnostnej techniky patrí do súboru opatrení bezpečnosti technických zariadení (→ Ochrana práce). Bezpečnostná technika sa uplatňuje najmä vtedy, keď požadovanú úroveň bezpečnosti nie je možné dosiahnuť odstránením samotných zdrojov ohrozenia a ich nahradením iným

technickým riešením alebo technológiou, resp. vylúčením človeka z priamej účasti na výrobnom procese.

Z hľadiska princípu funkčného pôsobenia bezpečnostnej techniky je možné toto pôsobenie členiť najmä na:

- barierové pôsobenie (hmotného a nehmotného charakteru) medzi človekom a zdrojom ohrozenia (nebezpečné časti zariadenia, nebezpečné miesta),
- odsunutie alebo vyňatie človeka alebo časti tela z nebezpečného priestoru.

Bezpečnostná technika sa aplikuje využitím funkcie tzv. ochranných zariadení. Ochranné zariadenia sú technické prostriedky a iné zariadenia na ochranu života a zdravia človeka pred pôsobením zdrojov ohrozenia a na zabránenie vzniku prevádzkových nehôd a porúch výrobnotechnických zariadení, resp. iných škôd na hospodárskych hodnotách. Ich úlohou je najmä odstrániť alebo znížiť riziko zabránením nebezpečnému kontaktu ktorejkoľvek časti ľudského tela s nebezpečnými časťami, materiálmi alebo nebezpečným potenciálom, pričom spôsob, akým sa zabezpečí táto funkcia môže mať rôzne technické riešenie. Charakteristické sú nasledovné druhy ochranných zariadení:

- ochranné kryty – zariadenia zamedzujúce nebezpečnému kontaktu (napr. s pohybujúcimi sa časťami strojov), tam, kde je to vzhľadom na funkciu zariadenia možné,
- ochranné vypínacie zariadenia – zariadenia, ktoré ak vznikne ohrozenie napr. prerušia prívod energie, zastavia chod stroja alebo inak ho uvedú do bezpečného stavu. Tieto zariadenia môžu byť uvádzané do činnosti mechanickým dotykcom alebo bezdotykovo, napr. fotoelektrický, kapacitne a pod.,
- blokovacie a istiace zariadenia – technické opatrenia, ktorými sa stáva funkcia stroja, zariadenia alebo jeho časti závislou na splnení určitých podmienok Cieľom blokovania je vylúčiť chybnú alebo nebezpečnú manipuláciu alebo nebezpečný chod, zamedziť úmyselnému vyradeniu ochrannej funkcie bezpečnostných zariadení a pod.,
- ochranné zábrany – zariadenia konštruované ako fyzické prekážky, ktoré bránia prístupu do nebezpečného priestoru. Riešené sú obvykle ako zábradlia, pevné steny, ohradenia, siete, tyče a pod.,
- brzdiace zariadenia – zariadenia umožňujúce bezpečné zastavenie pohybujúcich sa predmetov (napr. mechanizmov, častí strojov, nástrojov, obrobkov a pod.),
- obmedzovacie (dištančné) zariadenia – zariadenia (prvky), ktoré zabraňujú, aby

pohybujúca sa časť, resp. meniac sa veličina nepresiahli stanovenú hranicu (hodnotu); sú to napr. koncové spínače,

- bezpečnostné zariadenia – technické prostriedky, ktorých cieľom je znížiť rizikovosť zariadenia, sú súčasťou technického zariadenia, alebo sú inštalované v priamej súvislosti s ním; patria k ním napr. časti riadiacich systémov strojov, zariadenia núdzového zastavenia, výstražné a signalizačné zariadenia a i.

1.8 Bezpečnostné predpisy (MAJER, 2002)

Právna úprava ochrany človeka v pracovnom procese i ostatných aspektov bezpečnosti práce je tvorené sústavnou bezpečnostných predpisov, ktoré obsahujú záväzné, resp. platné ustanovenia (príkazy, zákazy, pokyny, limity, parametre, kritériá, postupy a pod.) majúce za cieľ vytvorenie predpokladov pre bezpečnosť práce. Tieto predpisy upravujú napr. základné bezpečnostné požiadavky, požiadavky bezpečnosti technických zariadení a technológií, pracovné prostredie, bezpečné manipulácie s horľavinami, výbušnami, jedmi a látkami zdraviu škodlivými, podmienky práce žien a mladistvých, požiadavky bezpečného správania sa človeka na pracovisku a pod.

Bezpečnostné aspekty zariadení a objektov sú predmetom právnej úpravy v jednotlivých etapách ich existencie. Vzťahujú sa na proces vzniku zariadení, tzn. na vývoj, konštruovanie, projektovanie, výrobu, výstavbu, uvádzanie do prevádzky, skúšanie i na ich vlastnú bezpečnú prevádzku. Je nimi riešená bezpečná prevádzka výrobných zariadení, ale tiež i predpoklady bezpečného používania vyrábaných produktov.

Východiskom právnej úpravy bezpečnosti práce je Ústava SR, v ktorej je právo na ochranu zdravia a života pri práci zakotvené ako jedno zo základných práv občanov vo vyspelej demokratickej spoločnosti. Ústavná zásada deklarujúca právo na bezpečnosť práce rešpektuje všetky významné medzinárodné dokumenty, ako sú Charta Organizácie spojených národov, Európska sociálna charta, Dohovor Medzinárodnej organizácie práce č. 155 o bezpečnosti a zdraví zamestnancov a pracovnom prostredí a i. Východiskovým dokumentom je tiež Listina základných práv a dohôd, ktorá bola do právnej sústavy štátu uvedená ako ústavný zákon (zákon FZ ČSFR č.23/1991 Zb.). Bezpečnostno-pracovné zásady sú v Listine principiálne zakotvené najmä v práve na ochranu zdravia, práve zamestnancov na uspokojivé pracovné podmienky a v práve žien, mladistvých a osôb zdravotne postihnutých na osobitnú ochranu v pracovných vzťahoch.

Z hľadiska právnej relevancie sa právna úprava BOZP člení na:

- všeobecne záväzné právne predpisy (zákony, nariadenia vlády SR, vyhlášky, úpravy, smernice, záväzné opatrenia, technické predpisy),
- technické normy.

Zákony

Dominantným právnym kódexom určujúcim univerzálne povinnosti v oblasti BOZP je zákon o BOZP (zákon NR SR č. 330/1996 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov). Zákon komplexne rieši ochranu zamestnancov pri práci opierajúc sa najmä o smernicu Rady EÚ č. 89/391 o vykonaní opatrení na zvýšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a odporúčenie konferencie medzinárodnej organizácie práce č. 164 o bezpečnosti a zdraví zamestnancov a o pracovnom prostredí. Zákon ustanovuje najmä:

- sústavu inštitucionálnych mechanizmov na riadenie BOZP v organizáciách,
- pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí,
- opatrenia v predvýrobe, výrobe a uvádzaní výrobkov na trh,
- komplexný súbor povinností zamestnávateľa,
- všeobecné zásady prevencie,
- náplň kontrolnej činnosti,
- spoluprácu zamestnávateľa so zamestnancami, systém oboznamovania a informovania zamestnancov,
- spoluprácu na spoločných pracoviskách,
- povinnosti a práva zamestnancov,
- výchovu a vzdelávanie v oblasti BOZP.

Základné ustanovenia v oblasti starostlivosti o BOZP sú tiež predmetom Zákonníka práce (zákona NR SR č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov). Zákon ustanovuje najmä:

- základné princípy starostlivosti o BOZP,
- povinnosť spolupráce zamestnávateľa, zamestnancov a odborovej organizácie,
- vzťah BOZP a kvalifikačných predpokladov zamestnancov,
- pracovné postavenie odborníkov pre BOZP a zástupcov zamestnancov,
- práva a povinnosti zamestnancov,
- kontrolu vykonávanú odborovým orgánom.

Oblasť BOZP je ďalej upravená najmä zákonmi o

- ochrane zdravia ľudí,
- inšpekcii práce,

- chemických látkach a chemických prípravkoch,
- prevencii závažných priemyselných havárií,
- technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody,
- zdravotnej starostlivosti,
- ochrane nefajčiarov,
- mierovom využívaní jadrovej energie,
- banskej činnosti, výbušnínach a štátnej banskej správe,
- civilnom letectve (letecký zákon),
- vnútrozemskej plavbe,
- dráhach.

Nariadenia vlády SR

Zákonmi o BOZP a o ochrane zdravia ľudí bola splnomocnená vláda SR upraviť požiadavky BOZP prostredníctvom osobitných nariadení, zameraných na vymedzenú oblasť BOZP. Vychádzajúc z týchto splnomocnení vydala vláda SR nariadenia:

- o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko, pri používaní pracovných prostriedkov, na pracovisko, pri práci s bremenami, pri práci so zobrazovacími jednotkami,
- o podmienkach poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- o požiadavkách na používanie označenia, symbolov a signálov na zaistenie BOZP,
- o minimálnych požiadavkách na zaistenie BOZP vo výbušnom prostredí,
- o ochrane zdravia pri práci s azbestom, chemickými faktormi, biologickými faktormi, karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi,
- o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami, pred ionizujúcim žiarením,
- ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám a zoznam prác a pracovísk spojených so špecifickým účinkom pre tehotné ženy a matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,
- ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk zakázaných mladistvým zamestnancom.

K zákonu o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody vydala vláda SR nariadenia, ktorými sa ustanovili :

- podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na: strojové zariadenia, elektrické zariadenia, ktoré sa používajú v určitom rozsahu napätia, osobné ochranné prostriedky, zariadenia a ochranné systémy určené na použitie v prostredí s nebezpečenstvom výbuchu, výbušniny na civilné použitie, jednoduché tlakové nádoby, výťahy,
- podrobnosti o technických požiadavkách na účinnosť o postupoch posudzovania zhody: na elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť; na teplovodné kotly spaľujúce kvapalné palivá,
- podrobnosti o technických požiadavkách na: spotrebiče plyných palív, výrobky
- z hľadiska elektromagnetickej kompatibility.

Vyhlášky, úpravy, záväzné opatrenia, smernice

Nadväzne na kompetencie zakotvené v zákonoch vydávajú príslušné ministerstvá a ostatné ústredné orgány všeobecne záväzné predpisy vo forme vyhlášok, úprav, záväzných opatrení a pod. Sú to vykonávacie právne predpisy, ktorými vydavateľ záväznou formou určuje povinnosti vyplývajúce zo zákonov, resp. ustanovuje spôsob splnenia týchto povinností. Sú nimi upravené napr.:

- základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce a technických zariadení,
- požiadavky o bezpečnosti práce a technických zariadení pri stavebných prácach,
- požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce v jadrovej energetike,
- podmienky na zaistenie BOZP a bezpečnosti technických zariadení (vrátane vyhradených technických zariadení),
- podmienky evidencie a registrácie pracovných úrazov, hlásenia a evidencie chorôb z povolania, profesionálnych otráv a iných poškodení zdravia pri práci,
- usmernenie o posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na prácu,
- pokyny na vyhlasovanie rizikových prác,
- podmienky na zaistenie BOZP pri výrobe a spracúvaní výbušnín,
- niektoré ustanovenia zákona o prevencii závažných priemyselných havárií a i.

Technické predpisy

Sú to všeobecne záväzné právne predpisy vydávané na účely splnenia zákona o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody (zákon NR SR č. 264/1999 Z.z. v znení neskorších zmien a doplnkov). Obsahujú technické požiadavky na výrobky, ktorých dodržiavanie je povinné pri uvádzaní výrobkov na trh, pri ich používaní,

alebo ktoré zakazujú alebo obmedzujú výrobu, dovoz, predaj alebo používanie určitých výrobkov.

Technické normy

Obsahujú pravidlá, usmernenia, charakteristiky alebo výsledky činností, ktoré sú zamerané na dosiahnutie ich najvhodnejšieho sporiadania z hľadiska úrovne BOZP. Do súboru technických noriem patria:

- medzinárodné normy (prijaté medzinárodnou organizáciou pre normalizáciu),
- európske normy (prijaté európskou organizáciou pre normalizáciu),
- slovenské technické normy,
- zahraničné normy (prijaté zahraničnou národnou organizáciou pre normalizáciu).

Medzinárodné a európske normy sa v SR vydávajú iba ako slovenské technické normy a sú súčasťou sústavy slovenských technických noriem.

Tvorbu, schvaľovanie a vydávanie slovenských technických noriem zabezpečuje Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR. Označujú sa skratkou STN a sú verejne prístupné. Dodržiavanie noriem je dobrovoľné, okrem prípadov, keď ich dodržiavanie vyžaduje iný všeobecne záväzný predpis (napr. technický predpis).

1.9 Nová norma pre systémy manažérstva BOZP

Nová norma OHSAS 18001: 2007 „Occupational Health and Safety Management systems. Requirements” (PERSPEKTIVY JAKOSTI, 2008) - bola vydaná vo Veľkej Británii v júni 2007. Na jej spracovaní sa podieľala skupina odborníkov z 26 krajín sveta v spolupráci s pracovnou skupinou OHSAS. Slovenský ekvivalent normy vyšiel 1.4.2008 pod označením STN OHSAS 18001:2008 „Systémy manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Požiadavky.“ Treba zdôrazniť, že prijatý štandard je norma, ktorá nahrádza špecifikáciu z roku 1999 – OHSAS 18001:1999. Prechodné obdobie pre novú normu je stanovené na dva roky, to znamená do júna 2009. Do tohto termínu musia všetky spoločnosti certifikované podľa špecifikácie OHSAS 18001:1999 prejsť recertifikáciou podľa tejto novej normy.

Zmeny

V novej norme (nie špecifikácii ako doteraz) OHSAS 18001:2007 je zaradených niekoľko dôležitých zmien, ktoré sú výsledkom skúseností zo špecifikácie OHSAS 8001:1999, ktorá bola používaná vo viac ako 80 krajinách sveta.

Text normy je na rozdiel od špecifikácie členený tak, aby bol kompatibilný s normami systému manažerstva kvality EN ISO 9001:2008 a hlavne systému environmentálneho manažerstva EN ISO 14001:2004, čím sa umožní plynulé zavedenie integrovaného systému manažerstva – kvality, environmentu a bezpečnosti. Norma je oproti špecifikácii viac zameraná na:

- prevenciu,
- zlepšovanie systému manažerstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (SM BOZP),
- identifikáciu nebezpečenstiev, hodnotenie rizík a určenie riadiacich opatrení,
- komunikáciu a konzultácie.

Štruktúru normy STN OHSAS 18001:2008 (Dostupné na internete : <http://www.securityrevue.com>; <http://www.securityrevue.com>) zobrazuje Obr.1 a popisuje Tab. 1, ktorá zároveň obsahuje aj jednotlivé kľúčové zmeny voči špecifikácii.

Obr. 1

Štruktúra systému manažerstva BOZP podľa OHSAS 18001: 2007

Tab.1

Štruktúra normy OHSAS 18001:2007 – kľúčové zmeny

Článok	OHSAS 18001:2007	Zmena
3.	Termíny a definície	
3.1	Prijateľné riziko	Termín nahradil predtým používaný termín prípustné riziko.
3.6	Nebezpečenstvo	Definícia sa už nevzťahuje na poškodenie majetku alebo pracovného prostredia.
4	Požiadavky na SM BOZP	Predtým – Prvky systému manažérstva BOZP.
4.1	Všeobecné požiadavky	Nová požiadavka na to, že musí byť určený rozsah SM BOZP a dokumentovaný napr. v príručke.
4.2	Politika BOZP	Nová požiadavka na to, že politika musí obsahovať záväzok k prevencii úrazov a chorôb.
4.3	Plánovanie	
4.3.1	Identifikácia ohrozenia, posudzovanie rizika a určenie spôsobu riadenia	<p>Pôvodný názov – Plánovanie identifikácie nebezpečenstiev, odhadu rizika a riadenie rizika.</p> <p>Rozšírenie požiadaviek, na ktoré musí brať organizácia ohľad pri identifikácii nebezpečenstiev a posudzovaní rizík:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rutinné a nerutinné činnosti, - činnosti všetkých pracovníkov, ktorí majú prístup na pracovisko (vrátane subdodávateľov a návštevníkov), - zariadenia (technické vybavenie) pracoviska, či už poskytnuté organizáciou alebo inými organizáciami,

		<ul style="list-style-type: none"> - správanie ľudí, ich spôsobilosť a ľudský faktor, - identifikácia všetkých nebezpečenstiev, ktoré vznikajú mimo pracoviska a môžu ovplyvniť zdravie a bezpečnosť osôb riadených organizáciou na danom pracovisku, - nebezpečenstvá v okolí pracoviska, spôsobené činnosťami spojenými s riadením organizácie, - úprava SM BOZP vrátane dočasných zmien a ich vplyv na prevádzku, procesy a činnosti, - rôzne požiadavky právnych predpisov, súvisiace s posudzovaním rizika a ich implementáciou, - návrh pracovísk, procesov, zariadení, strojov, infraštruktúry, prevádzkových postupov a organizácia práce, vrátane prispôsobenia sa ľudským schopnostiam.
		<p>Nová požiadavka na manažment zmien – identifikovať nebezpečenstvá a riziká spojené so zmenami SM BOZP alebo v činnosti organizácie.</p>
		<p>Nová požiadavka na spôsob riadenia, prípadne zvažovania zmien.</p>
4.3.2	Požiadavky právnych predpisov a iné požiadavky	<p>Zmena pôvodného názvu Zákonné a iné požiadavky.</p> <p>Nová požiadavka – požiadavky právnych predpisov sa musia zohľadňovať pri vytváraní, implementácii a udržiavaní SM BOZP.</p>

		Rozšírený okruh osôb, ktoré musia byť oboznámené s požiadavkami.
4.3.3	Ciele a programy	Zlúčené články smernice 4.3.3 Ciele a 4.3.4 Program(y) manažerstva BOZP.
4.4	Implementácia a prevádzka	
4.4.1	Zdroje, úlohy, zodpovednosť, povinnosti a právomoc	Zmena pôvodného názvu – Štruktúra a zodpovednosť
		Spresnenie požiadaviek. Organizácia musí zabezpečiť, aby riadiaci pracovníci prijali zodpovednosť za aspekty BOZP, vrátane dodržiavania požiadaviek kladených na organizáciu z hľadiska BOZP.
4.4.2	Odborná spôsobilosť, školenie a povedomie	Požiadavky prispôbiť cudzincom, ich jazykovým schopnostiam a brať do úvahy aj osoby pracujúce pre organizáciu.
4.4.3	Komunikácia, spoluúčasť a konzultácie	Zmena pôvodného názvu – Konzultácie a komunikácia.
		Rozdelenie článku špecifikácie na dve časti – 4.4.3.1 a 4.4.3.2
4.4.3.1	Komunikácia	Spresnené požiadavky.
4.4.3.2	Spoluúčasť a konzultácie	Nová požiadavky na účasť zamestnancov pri identifikovaní nebezpečenstiev, posudzovaní rizík, určovaní spôsobu ich riadenia a vyšetrovania incidentov.
4.4.4	Dokumentácia	Jasnejšie definované požiadavky na dokumentáciu. Zhoda s normou EN ISO 14001:2004.
4.4.5	Riadenie dokumentov	Pôvodný názov – Riadenie dokumentácie a údajov.
4.4.6	Riadenie prevádzky	Pôvodný názov – Operatívne riadenie prevádzky.
4.4.7	Pripravenosť na núdzový stav	Pôvodný názov – Havarijná pripravenosť a odozva.

4.5	Kontrolovane	Pôvodný názov – Kontrola a nápravná činnosť.
4.5.1	Prevádzkové opatrenia a monitorovanie	Pôvodný názov – Meranie a monitorovanie výkonnosti.
		Pôvodný článok špecifikácie bol rozdelený, čím vznikol nový článok normy 4.5.2 posudzovanie zhody.
4.5.2	Posudzovanie zhody	Nový článok vyžaduje vytvorenie postupu pre pravidelné posudzovanie zhody a je rozdelený do dvoch častí – 4.5.2.1 Zhody s požiadavkami právnych predpisov a 4.5.2.2 Zhody s inými požiadavkami.
4.5.3	Vyšetrovanie incidentov, nezhoda, nápravné a preventívne opatrenia	Predtým prvok 4.5.2 Nehody, udalosti, nezhody, nápravná a preventívna činnosť bol rozdelený na dve časti 4.5.3.1 a 4.5.3.2.
4.5.3.1	Vyšetrovanie incidentov	Stanovenie nových požiadaviek vyšetrovania incidentov za účelom: <ul style="list-style-type: none"> - stanovenia nedostatkov a príčin, - identifikácie potrieb nápravných opatrení, - identifikácie príležitostí k preventívnym opatreniam, - identifikácie príležitostí k neustálemu zlepšovaniu, - komunikácie o výsledkoch vyšetrovania.
4.5.3.2	Nezhoda, nápravné a preventívne opatrenia	Väčší dôraz na prevenciu a systematický prístup pri hľadaní príčin, incidentov.
4.5.4	Riadenie záznamov	Pôvodný názov – Záznamy a riadenie záznamov.
		Súlad s požiadavkami noriem ISO 9001:2008 a ISO 14001:2004.

4.5.5	Interný audit	Predtým prvok 4.5.4 Audit.
		Súlad s požiadavkami noriem ISO 9001 a ISO 14001.
4.6	Preskúmanie systému manažérstva	Pôvodný názov – Preskúmanie manažmentom.
		Jasne stanovené vstupy a výstupy z preskúmania. Súlad s normou ISO 14001:2004.
		Výstupy z preskúmania musia byť dostupné v rámci konzultácií a komunikácie v organizácii.

Použitie

Norma OHSAS 18001:2007 je určená všetkým organizáciám, ktoré chcú vytvoriť systém manažérstva BOZP s cieľom odstrániť alebo minimalizovať riziká u pracovníkov vo vlastnej organizácii a v zainteresovaných stranách, ktoré môžu byť vystavené nebezpečenstvu v oblasti BOZP.

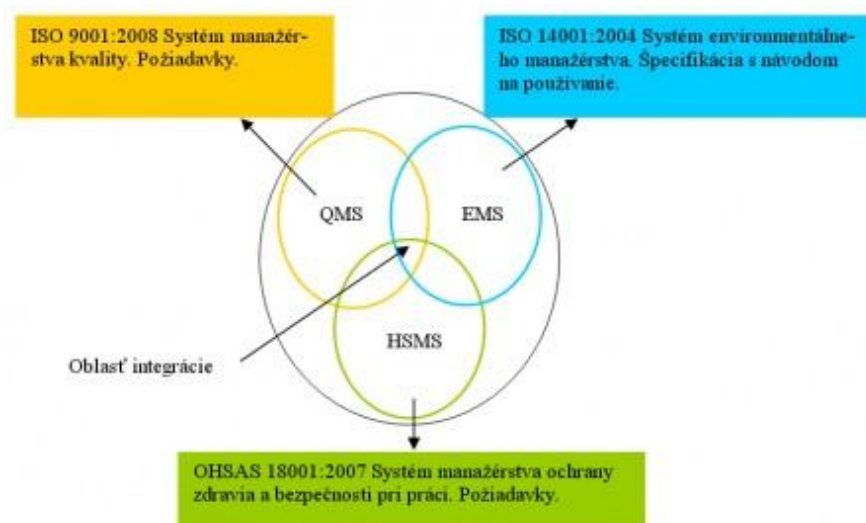
Norma je tiež určená organizáciám, ktoré chcú získať konkurenčnú výhodu alebo maximálne eliminovať prípadné náklady vznikajúce pri pokutách, prípadne nesúlade s legislatívnymi požiadavkami. Je zameraná na ochranu zdravia a bezpečnosti pri práci v prevádzkových podmienkach a činnostiach organizácie, nezahŕňa však bezpečnosť samotných produktov.

Norma je určená aj organizáciám, ktorých zámerom je vytvoriť integrovaný manažérsky systém zabezpečovania kvality, environmentu a bezpečnosti (Obr. 2).

Certifikácia prostredníctvom spoločnej normy pre audit EN ISO 19011:2002 „Návod na auditovanie systému manažérstva kvality a/alebo systému environmentálneho manažérstva“ umožní zjednotenie štandardov pre tri samostatné normy pre tieto manažérske systémy, teda aj integrovanú politiku organizácie, lepšiu účasť „všetkých“ na jej plnení, úsporu času, nižšie náklady a zrejme aj lepšiu pozíciu organizácie z hľadiska

jej zodpovednosti voči zainteresovaným stranám a spoločnosti (BOGDADOVSKÁ, 2008; PERSPEKTIVY JAKOSTI, 2008).

Na medzinárodnú normu OHSAS 18001:2007 nadväzuje norma OHSAS 18002:2008 „Systémy manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Návod na implementáciu OHSAS 18001:2007“, ktorá sa snaží vysvetliť základné princípy spomínanej normy. Popisuje zámery, vstupy, procesy a výstupy z procesov v rámci požiadaviek uvedených v norme OHSAS 18001.

Obr. 2

Integrovaný systém manažérstva (BENKOVÁ-FLOREKOVÁ, 2007)

Norma 18001: 2007 „Occupational Health and Safety Management systems. Requirements,” je v slovenskej legislatíve vedená pod označením STN OHSAS 18001:2008 „Systémy manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Požiadavky.“ Táto norma nahrádza pôvodnú špecifikáciu OHSAS 18001:1999 a obsahuje niekoľko dôležitých zmien, ktoré by mali prispieť k plynulému zavedeniu integrovaného systému manažérstva v organizáciách.

2 Ciel' práce

Cieľom diplomovej práce je na základe poznatkov o realizácii politiky BOZP v SES, a.s. Tlmače, analyzovať metodiku činnosti vrcholového manažmentu v procese zvládania manažérstva systémov BOZP v podmienkach daného podniku. Identifikovať a analyzovať riziká pracovných operácií.

Diplomová práca je realizovaná v podmienkach podniku SES, a.s. Tlmače. Čiastkovými cieľmi sú :

- Postupy, prostriedky a zdroje na dosiahnutie stanovených cieľov
- Identifikovať nebezpečenstvá a ohrozenia
- Posudzovanie a hodnotenie rizík
- Navrhnuť a určiť nápravné opatrenia
- Systém riadenia BOZP
- Význam manažérstva rizík v SES, a.s. Tlmače

Vybraný podnikateľský subjekt je zdrojom informácií a údajov pre spracovanie tejto diplomovej práce. Informácie sú použité so zreteľom, aby nedošlo k zverejneniu utajovaných skutočností, tým je zabránené ich zneužitiu.

Zároveň boli tieto údaje konzultované s manažmentom podniku a pracovníkmi, ktorí sú zodpovední za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v danom podniku.

3 Metodika práce a metody skúmania

Práca bude zameraná na funkciu vrcholového manažmentu v procese zvládania manažérstva systémov BOZP. Objektom skúmania bude podnik SES, a.s. Tlmače, ktorý vyrába a dodáva parné kotly na spaľovanie uhlia, oleja, plynu a biomasy a ďalšie zariadenia, ktoré spĺňajú najnáročnejšie požiadavky ochrany životného prostredia pri dosahovaní vysokej účinnosti a dlhodobej prevádzkyschopnosti. Spoločnosť zabezpečuje komplexný systém služieb v energetike: vývoj, projektovanie, výrobu, montáž, uvedenie do prevádzky, zaškolenie obsluhy a servis.

Pri koncipovaní diplomovej práce sa budem zaoberať:

1. Výsledkami práce, kde budem rozoberať :
 - 1.1. Geografickú charakteristiku územného celku
 - 2.1. Geologický profil
2. Geografický profil
 - geomorfologické pomery
 - klimatické pomery
 - hydrologické pomery
 - pedologické pomery
 - rastlinstvo a živočíšstvo
3. Analýzu územia okolia podniku
 - 3.1. Všeobecný opis spoločnosti – charakteristiku podniku
 - 3.2. Polohu územného celku a okolia podniku
4. Manažérsky systém bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SES, a.s. Tlmače
 - základ systému
 - politika BOZP
 - právne a iné požiadavky
 - analýzu súčasného stavu

- 4.1.1. Stanovením zodpovednosti za BOZP, organizačnou štruktúrou a účasťou manažmentu na BOZP
- 4.1.2. Organizačnou štruktúrou s presne vymedzenými kompetenciami
- 4.1.3. Popisom, realizáciou a zdokumentovaním všetkých činností majúcich vplyv na BOZP
- 4.1.4. Dokumentáciou bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
- 4.1.5. Monitorovaním a meraním
- 4.1.6. Systémom oboznamovania a informovania
- 4.1.7. Systémom komunikácie a motivácie
- 4.1.8. Kontrolnou a nápravnou činnosťou
- 4.1.9. Preskúmanie manažmentom
- 4.1.10. Cieľmi stanovenými pre BOZP
- 4.1.11. Analýzou pracovnej úrazovosti v SES, a.s. Tlmače

5. Diskusia

- návrh úloh vrcholovému manažmentu SES, a.s. Tlmače
- návrh úloh zamestnancom SES, a.s. Tlmače
- systém riadenia BOZP, potreba motivácie
- význam manažérstva rizika v SES, a.s. Tlmače

6. V závere vyslovím vlastné návrhy, akoby ich podnik a manažment mali dodržiavať v oblasti manažérstva BOZP

7. K vybranej téme zozbieram údaje z dostupnej literatúry, legislatívnych zákonov, odborných štúdií a organizačných predpisov v podniku SES, a.s. Tlmače, ktoré použijem pri koncipovaní diplomovej práce a uvediem ich v bode použitej literatúre.

4 Výsledky práce

4.1 Geografická charakteristika územného celku

4.1.1 Geologický profil

Mesto Tlmače sa nachádza na rozhraní Podunajskej nížiny a Štiavnických vrchov na rieke Hron pri Slovenskej bráne. Bezprostredne v okolí sídla sa vypínajú Kozmálovské vŕšky. Mesto leží v Hronskej nive Podunajskej pahorkatiny. Leží tesne pri juhozápadnom úpätí Štiavnických vrchov v mieste, kde Hron opúšťa zúženinu Slovenskej brány. Pôvodná obec Tlmače je na ľavom brehu Hrona, sídlisko Lipník vyrástlo na svahu blízko pravého brehu rieky.

4.1.2 Geografický profil

Geomorfologické pomery

Územie mesta Tlmače zasahuje do dvoch geomorfologických celkov. Do severovýchodnej a juho-západnej časti katastra zasahujú juhozápadné výbežky Štiavnických vrchov. Zvyšná časť chotára leží v Podunajskej nížine, ktorá sem zasahuje aluviálnou nivou z juhu Pohronským výbežkom.

Nadmorská výška v mestskej časti Lipník je v rozpätí 275 – 179 m. n. m. a v historickej časti mesta 176 – 173 m n. m.

Štiavnické vrchy sú súčasťou Vnútroňých Západných Karpát. Geologicky patria do vnútorného sopečného pásma Karpát. Toto sopečné pásmo vzniklo v mladších treťohorách – neogéne. Zo sopečných výlevných hornín je zastúpený andezit a tuf. Priestor Podunajskej nížiny bol pôvodne súčasťou mora. Na povrchu sa nachádzajú štvrtohorné sedimenty - riečne hliny a štrky.

Na hranici úrodných rovín a hlbokých hôr, v prielome, kde rieka Hron vychádza z venca pohorí - Pohronského Inovca a Štiavnických vrchov - sa nachádza prírodná kamenná brána. Je tvorená obojstranne 100 až 150 m vysokými kamennými bralami sopečného pôvodu. Tento prírodný úkaz starší historici nazvali "Porta Slovenica", čo v preklade znamená "Slovenská brána". Nachádza sa medzi obcami Tlmače a Psiare. Ide o prielom Hrona medzi Pohronským Inovcom a Štiavnickými vrchmi dlhý asi 10 kilometrov. V minulosti to bol strategicky dôležitý priechod z Podunajskej nížiny do bohatých banských miest. Nad obcou Psiare, na ľavom brehu Hrona sa nachádza

na skalnom výbežku archeologická lokalita Krivín (316 m.n.m.), hradisko s niekoľkonásobným obranným valovým systémom. Severná časť Slovenskej brány je neporušená a patrí k prírodným krásam so svojou dominantou, skalou Krivín. Slovenská brána je rezerváciou teplomilnej kveteny, ktorá sa tu nachádza na svojej najsevernejšej hranici výskytu.

Klimatické pomery

Oblasť Tlmáč patrí do teplej a mierne suchej klimatickej oblasti. Priemerná ročná teplota presahuje 9°C (+9,4°C), najteplejší mesiac je júl s priemernou teplotou +20°C a najstudenší je január s priemernou teplotou - 2,2°C. Vegetačné obdobie s priemernými dennými teplotami 10°C a viac nastupuje v našej oblasti začiatkom apríla a končí sa v polovici októbra. Dĺžka jeho trvania je 180 až 185 dní. Ročný priemer slnečného svitu je v rozpätí 1950 – 2100 hodín.

Vetry vanú prevažne zo západného, severozápadného a juhovýchodného smeru. Ročne spadne okolo 600 mm zrážok. Súvislá snehová pokrývka začína zvyčajne koncom decembra a do konca februára sa sneh rozpustí. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou v našej oblasti je od 50 do 60 dní. Priemerný počet jasných dní v oblasti je 49,4, priemerný počet zamračených dní je 115 a priemerný počet dní s hmlou je 30,5.

Hydrologické pomery

Dominanta regiónu rieka Hron - pramení v Horehronskom podolí, na juhovýchodnom úpätí Kráľovej hole (1 946,1 m n.m.) v nadmorskej výške približne 980 m.n.m. Prameň leží na území NAPANT-u, na katastrálnom území obce Telgárt, cca 3 km na východ od nej. Hron je riekou stredohorskej oblasti. Má snehovo - dažďový režim odtoku, najvyššie priemerné mesačné prietoky dosahuje v mesiaci apríl, najnižšie v mesiacoch január a február. Hron má perovitú štruktúru riečnej siete. Dolinou rieky viedli významné obchodné a spojovacie trasy. Od 17. storočia boli vody Hrona a jeho prítokov využívané na splavovanie dreva, na hornom a strednom toku aj na výrobu elektrickej energie. Ešte v 30. rokoch 20. storočia bolo po Hrone splavované drevo. Na rieke boli veľké povodne v rokoch 1784, 1813, 1853, 1974.

Rieka má relatívne slabo vyvinutý bazén. V panóne sa Hron vlieval pravdepodobne v priestore Slovenského stredohoria do zálivu vtedajšieho mora. Dolina rieky je zložená, Hron spája viaceré, postupne sa znižujúce stupne. V doline Hrona v úseku medzi Žiarskou kotlinou a ústím sa vyskytujú len riečne terasy menších rozmerov, resp. ich zvyšky.

Pod Slovenskou bránou až k obci Bíňa sú riečne terasy vyvinuté len na pravom brehu. Riečna niva je veľmi výrazne vyvinutá v priestore od Tlmač k ústiu, jedná sa o geomorfologickú časť Hronská niva ako súčasť podcelku Hronská pahorkatina. Od Rudna nad Hronom po Tlmače je smer toku na juhozápad, medzi mestom Tlmače a obcou Kalná nad Hronom tečie Hron smerom na juh. V súčasnosti sú na rieke vybudované štyri vodné elektrárne: Dubová, Zvolen, Žiar nad Hronom, Veľké Kozmálovce.

Znečistenie rieky spôsobujú na dolnom toku prevažne poľnohospodárske podniky, výraznejším znečisťovateľom je tiež mesto Tlmače. Mesto má v mestskej časti Lipník od začiatku jeho výstavby v roku 1950 vybudovaný odvodňovací systém – jedná sa o tzv. odvodňovací kanál, ktorý obopína sídlisko zo severu a zo západu a vyúsťuje do potoka Lipník na rozhraní Topoľovej a Ružovej ulici.

Posledná povodeň v júni 2006 poukázala na nutnosť dobudovať systém odvodnenia najmä v severo-západnej časti mesta za Francúzskou ulicou, čo sa následne aj vykonalo vybudovaním ďalšieho odvodňovacieho kanála.

Pôvodne boli v chotári obce Rybník časť Jablonka navrtané a vybudované dve artézske studne pre zásobovanie tlmačského sídliska Lipník a dolnej časti mesta vodou. Voda z týchto studní je vedená do rezervoára na Kusej hore a odtiaľ samospádom k spotrebiteľom.

Vodná nádrž Veľké Kozmálovce sa nachádza v 73,5 km dolného toku rieky Hron, ktorá zabezpečuje úžitkovú vodu pre Atómovú elektráreň Mochovce. Vodná plocha predstavuje 63 ha, dĺžka 2,6 km a pojme 2,6 mil. m³ vody, zasahuje aj do katastra mesta Tlmače. Do prevádzky bola uvedená 25. 8. 1988. Ponúka rôzne športovo-rekreačné využitie, napr. športový rybolov a pod. Po ľavej strane je vodná elektráreň s 3 turbínami.

Pedologické pomery

Zloženie pôdy na území mesta je výsledkom rozpadu matičnej sopečnej horniny – andezity a tufy, a naviatím a náplavami pozdĺž rieky Hron. Celková výmera katastra je 464 ha. Poľnohospodárska pôda o rozlohe 230 ha v katastri mesta predstavuje až 49 % celkovej výmery katastra. Z toho je 202 ha ornej pôdy, na nej sa pestujú teplomilné plodiny ako kukurica, pšenica, jačmeň, cukrová repa, slnečnica, 3 ha viníc a 18 ha záhrad. V katastri sa nachádza 10 ha trvalých trávnych porastov, 12 ha lesných porastov a 48 ha predstavujú vodné plochy. Ostatná výmera je zastavaná plocha a ostatná plocha.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Prirodzená hranica prírodno – geografických celkov deliaca hornatú oblasť Slovenska od nížin v južnej časti, je súčasne aj hranicou rastlinného sveta. Stretáva sa tu panónska a karpatská vegetačná oblasť. Väčšina územia mesta je odlesnená.

V litoráli vodnej nádrže Veľké Kozmálovce, s relatívne pomaly tečúcou vodou, sa nachádza niekoľko druhov vodných a močiarnych rastlín.

Napriek tomu, že väčšina územia mesta bola činnosťou ľudí premenená na kultúrnu krajinu, vyskytujú sa na jeho území rôzne druhy najmä stepného živočíšstva. Nie je nezvyčajné vzhliadnuť jastraby, kuny, sovy, ojedinele srnčiu zver, líšku, zajace, ježa, jarabice, bažanty, z plazov užovky a jašterice.

Na jar a na jeseň pri preletoch sťahovavých vtákov sa na Hrone zdržiavajú labute, divé husi a kačice. Vody Hrona sú bohaté na rôzne druhy rýb.

4.2 Analýza územia okolia podniku

4.2.1 Všeobecný opis spoločnosti – charakteristika podniku

Slovenské energetické strojárne, akciová spoločnosť (SES, a.s.) je strojárskou firmou s viac ako 55-ročnou históriou a patrí medzi významných dodávateľov kotlov pre elektrárne, teplárne, spaľovne na svetovom trhu.

Od augusta 2006 je novým majoritným akcionárom SES, a.s. spoločnosť Segfield Investment, patriaca do konsolidovaného celku J&T. Skupina J&T je významným investorom v oblasti dlhodobých investícií do českých a slovenských priemyselných podnikov s hlavným zameraním na energetiku a strojárstvo.

SES, a.s. vyrába a dodáva parné kotly na spaľovanie uhlia, oleja, plynu a biomasy a ďalšie zariadenia, ktoré spĺňajú najnáročnejšie požiadavky ochrany životného prostredia pri dosahovaní vysokej účinnosti a dlhodobej prevádzkyschopnosti. Spoločnosť zabezpečuje komplexný systém služieb v energetike: vývoj, projektovanie, výrobu, montáž, uvedenie do prevádzky, zaškolenie obsluhy a servis.

Potvrdením spoľahlivosti sú dodávky kotlov a kusových energetických zariadení do viac ako 40-tich štátov.

Inžiniering zabezpečuje :

- vývoj výrobkov a procesov,
- projekty elektrárenských blokov a teplárenských celkov na spaľovanie uhlia, oleja, plynu, biomasy, drevných odpadov a kombináciu palív,
- uvádzanie zariadení do prevádzky,
- projekty energetických celkov na kombinovanú výrobu elektrickej energie a tepla,
- dodávku energetických celkov na výrobu elektrickej energie a tepla s roštovými alebo fluidnými kotlami pre procesy spaľovania biomasy.

Výrobná základňa:

V rámci skupiny spoločností SES, a.s. je výrobná základňa, s celkovou veľkosťou areálu 65 815 m² a kapacitou 35 000 ton ročne, rozdelená do troch hlavných oblastí: výroba kotlov, výroba tepelných výmenníkov a potrubí, výroba ťažkých celkov.

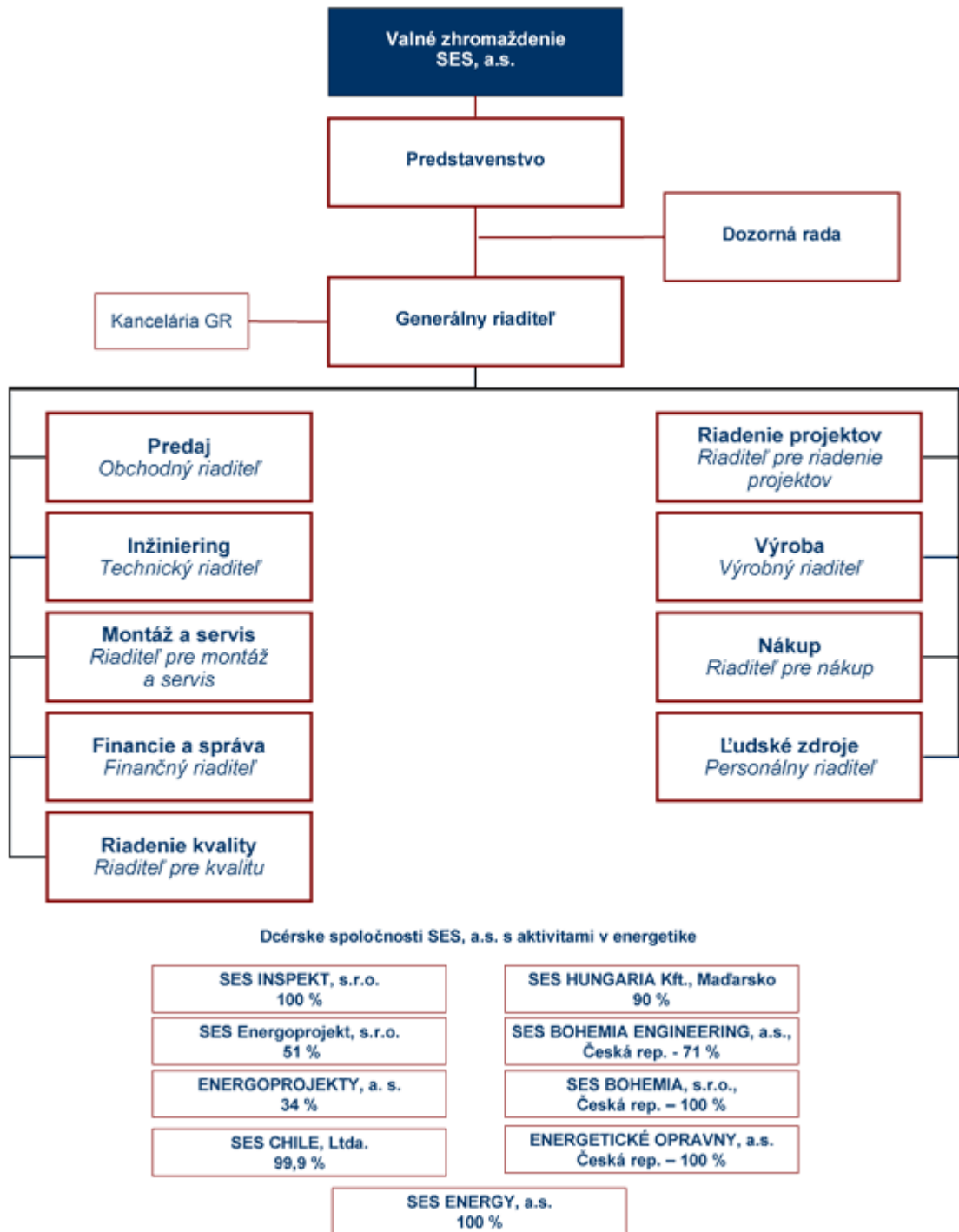
Pre výrobu kotlov a zariadení pre kotly a kotolne sú k dispozícii štyri výrobné haly s celkovou výrobnou plochou 31 085 m². Ďalej sa v týchto halách zabezpečuje výroba

zariadení pre oceľiarsky priemysel ako sú kesóny, chladiace panely, dna a vrchlíky pre elektrické pece.

Spoločnosť má vyše 2100 zamestnancov.

Organizačná štruktúra podniku (Obr. 3, Dostupné na internete: www.ses.sk).

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA

Organizačná schéma platná od 1. apríla 2008

Obr. 3
Organizačná štruktúra SES, a.s. Tlmače

4.2.2 Poloha územného celku a okolia podniku

Mesto Tlmače (Príloha 1) sa nachádza na 48 ° 17' 21" severnej šírky a 18° 31' 55" východnej dĺžky. Stred mesta má nadmorskú výšku 176 m.n.m., chotár od 173 do 275 m.n.m. Kataster obce má 4,64 km². Mesto Tlmače tvorí pôvodná obec Tlmače na ľavom brehu Hrona a sídlisko Lipník na pravom brehu Hrona, kde sa nachádzajú objekty ako - mestský úrad, školy, poliklinika, pošta, služby, relax centrum, štadión, reštaurácie a pod.). Dolná časť Tlmáč (pôvodná) má 689 obyvateľov, sídlisko Lipník má 3 375 obyvateľov. Pomerne vysoká je aj hustota obyvateľov 577 obyvateľov na km². Oblasť je zastavaná, stavby tvoria rodinné domy a sídlisko. Administratívne spadá do okresu Levice v Nitrianskom samosprávnom kraji.

Po pravej strane štátnej cesty Tlmače – Levice a železničnej trate Zvolen – Levice. Z ostatných strán sa nachádzajú polia a vinohrady. Povrch terénu v areáli je takmer rovinný, upravovaný, zastavaný objektmi.

4.3 Manažersky systém bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SES, a.s. Tlmače

Základ systému:

Základom systému manažerstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je:

- ⇒ Politika BOZP,
- ⇒ právne a iné požiadavky,
- ⇒ analýza súčasného stavu,
- ⇒ organizačná štruktúra s jasne vymedzenými kompetenciami,
- ⇒ popis, realizácia a zdokumentovanie všetkých činností majúcich vplyv na BOZP,
- ⇒ kontrolná a nápravná činnosť,
- ⇒ neustále zlepšovanie všetkých činností majúcich vplyv na BOZP,
- ⇒ pravidelné overovanie účinnosti a efektívnosti systému.

Politika BOZP:

- ⇒ klásť vysoký dôraz na bezpečnosť zdravia pri práci,
- ⇒ dodržiavať všetky platné právne predpisy v oblasti BOZP,
- ⇒ analýzou zistených nedostatkov predchádzať vzniku nehôd a nežiadúcim udalostiam,
- ⇒ rozvíjať procesy identifikácie nebezpečenstva, ohrozenia, posudzovania rizík, navrhovania a určovania ochranných opatrení,
- ⇒ zvyšovať kvalifikáciu, odbornú spôsobilosť a angažovanosť zamestnancov pre realizovanie úloh, ktoré môžu mať vplyv na BOZP,
- ⇒ organizovať rekondičné pobyty u zamestnancov, ktorí pracujú v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí.

Právne a iné požiadavky:

- ⇒ Ústava slovenskej republiky,
- ⇒ Zákonník práce – zákon č. 311/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov,
- ⇒ Zákon NR SR č. 124/2006 Z.z. – Zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,
- ⇒ Zákon č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o doplnení niektorých zákonov,
- ⇒ Zákon č. 126/2006 Z.z. o verejnom zdravotníctve a o doplnení niektorých zákonov,

- ⇒ Zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdavia
- ⇒ Zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nadobudol účinnosť 1. januára 2000, neskôr bol novelizovaný zákonom č. 436/2001 Z. z. s účinnosťou od 1. novembra 2001 a zákonom č. 254/2003 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2003,
- ⇒ STN OHSAS 18001 a 18002 – systémy manažérstva BOZP,
- ⇒ BS 8800 – smernica pre systémy manažérstva BOZP,
- ⇒ STN 01 0380 – Manažérstvo rizika,
- ⇒ Zmluvný partneri, zákazníci.

Analýza súčasného stavu:

- Spoločnosť v súčasnosti nemá vybudovaný HSMS,
- Spoločnosť má písomne vypracovanú politiku BOZP (Príloha 2), ako aj jej program realizácie, ktorá bola v tomto polroku aktualizovaná spolu s programom realizácie ako aj v súlade s IPS distribuovaná.

4.3.1 Stanovenie zodpovednosti za BOZP, organizačná štruktúra a účasť manažmentu na BOZP

Úlohy zamestnávateľa v oblasti starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci sú povinní zabezpečovať vedúci zamestnanci na všetkých stupňoch riadenia v rozsahu úloh vyplývajúcich z ich funkcií. Tieto úlohy sú rovnocennou a neoddeliteľnou súčasťou ich pracovných povinností.

Bolo vydané Rozhodnutie zmocnenca (Príloha 3) na odstránenie nedostatkov z auditu, ktorý vykonala PZS Novapharm s.r.o., ako aj odstránenie nedostatkov z verejnej previerky z apríla 2008. Prístup k úlohám, ktoré vyplývajú z daného Rozhodnutia bol vyhodnotený po skončení roku 2008, avšak je potrebné zdôrazniť, že väčšina úloh je rozpracovaná a splnených bolo 11 úloh, nesplnených bolo 5 úloh. Zodpovednosť za oblasť BOZP nie je daná len zákonom o BOZP č. 124/06 Z.z.. Okrem neho zodpovednosť za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci stanovuje zákonník práce §81, §82, §46-150, §195-196, kolektívna zmluva aj pracovný poriadok. Na školeniach vedúcich zamestnancov im túto povinnosť zdôrazňujú aj s poukázaním na trestnoprávnu zodpovednosť v zmysle Trestného zákona č.300/2005 Z.z., avšak v spleti pracovných povinností sa na túto povinnosť veľmi často zabúda. Systém zastupiteľnosti v prípade neprítomnosti

zodpovedného vedúceho zamestnanca je vytvorený, ale ich zástupcovia mnohokrát nie sú patrične pripravení a informovaní.

Požiadavky BOZP, keď na jednom pracovisku plnia úlohy zamestnanci viacerých zamestnávateľov sú formálne popísané v zmluvách, nie je z týchto zmlúv jasná zodpovednosť napr. za odpady, ktoré títo zamestnanci v rámci výkonu činností tvoria. V auguste 2008 iniciovali zmenu zmlúv o dielo so živnostníkmi, ktorí vykonávajú práce na spoločných pracoviskách so svojim zamestnancami ako aj s inými živnostníkmi, nakoľko došlo v máji 2008 k zmene zákona o BOZP.

V organizačnej štruktúre je útvar BOZP začlenený v sekcii správy majetku, čo nie je optimálne zaradenie. Tento útvar by mal byť samostatne zaradený a predpokladáme, že sa tak aj stane po dobudovaní bezpečnostnotechnickej služby, lebo táto je v spoločnosti zaradená vo viacerých útvaroch a komunikácia s ňou je patrične zložitá a spätná väzba na odborných pracovníkov je značne komplikovaná. Fungovanie bezpečnostnotechnickej služby podľa § 21 ods.2 zákona č.124/06 Z.z. sleduje nielen záujmy ochrany zamestnancov, ale svojou činnosťou bezprostredne a výrazne prispieva k bezporuchovej prevádzke, k minimalizovaniu strát spôsobených pracovnými úrazmi a pod. Aby mohli byť tieto úlohy realizované, je potrebné uvážiť začlenenie odborných zamestnancov do organizačnej štruktúry spoločnosti. Za nevhodné možno považovať začlenenie tohto útvaru napríklad do úsekov, ktoré zodpovedajú za výrobu a prevádzku a pod.

4.3.2 Organizačná štruktúra s presne vymedzenými kompetenciami:

- Vrcholové vedenie – zodpovedá za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v rámci celej spoločnosti,
- Predstaviteľ manažmentu - zmocnenec Generálneho riaditeľa pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,
- Bezpečnostný technik - plní radu úloh:
 - poradnú – poradenská činnosť pre vedúcich zamestnancov,
 - kontrolnú – prehliadky pracoviska, zisťovanie chýb,
 - návrhová – riešenie legislatívne, organizačné, technické ,
 - výchovná – vstupné a periodické školenia,
 - analytická – vyhládávanie rizík a ich vysporiadanie,
 - vyjadrovacia – k projektu, k technológii, vyšetrovacia – úrazy, havárie,

dokumentačná – vedenie agendy bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci.

4.3.3 Popis, realizácia a zdokumentovanie všetkých činností majúcich vplyv na BOZP

Manažment rizík:

Cieľom manažmentu bezpečnosti práce je obmedzovanie rizík ohrozujúcich zdravie a životy ľudí, životné prostredie a majetok. Analýza rizík je jednou z kľúčových aktivít starostlivosti o bezpečnosť a spočíva:

- v rozpoznaní nebezpečenstva,
- vo vyjadrení pravdepodobnosti vzniku rizika a závažnosti jeho následku,
- v rozhodnutí o prijateľnosti rizika,
- v prijatí nápravných opatrení.

4.3.4 Dokumentácia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Bezpečnostná dokumentácia (Dostupné na intranete: <http://intranet.ses/>) upravuje chovanie a konanie všetkých zamestnancov firmy v oblasti bezpečnosti práce. Typickými problémovými okruhmi, ktorými sa môže zaoberať, sú všeobecné požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, smernice pre poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, prevádzkové bezpečnostné predpisy pre výrobu, skladovanie, pre prevádzku vyhradených technických zariadení, smernice pre pripravenosť zamestnancov, smernice pre riešenie pracovných úrazov, sanitárne a traumatologické plány a podobne.

Záznamy súvisiace s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci. Dobré fungujúci HSMS sa nezaobíde bez vedenia záznamov, z ktorých množstvo má obligátny charakter (sú povinné): záznamy evidencie pracovných úrazov, evidencie chorôb z povolania, sledovanie rizikových pracovísk (sledovanie expozície zamestnancov na pracovnom mieste), evidencie lekárskeho prehliadok a podobne.

Problém vedenia technickej, technologickej a stavebnej dokumentácie je v riešení už dlhší čas. Nakoľko táto problematika je dosť zložitá, do riešenia sú zapojení viacerí užívatelia technických zariadení, a to aj do riešenia problémov stavebnej dokumentácie. Nie všetka dokumentácia je prístupná príslušným vedúcim zamestnancom, resp. tým odborníkom, ktorí majú vykonávať revízne a odborné činnosti, to znamená, že sa mnohé

ustanovenia zákona z požiarnej oblasti, z oblasti revízií elektrickej inštalácie nedajú naplniť a pri kontrolách inšpekčných orgánov za tieto nedostatky bude spoločnosť sankcionovaná a tak či tak musí tieto problémy odstrániť. Dokumentácia, ktorá je k dispozícii, poskytuje informácie o údržbe a opravách, čiastočne aj o návodoch na používanie. Je spracovaný zoznam používaných chemických látok, karty bezpečnostných údajov chemických látok a prípravkov, za to je zodpovedný technik pre chemickú bezpečnosť.

Bude potrebné sa tomuto problému venovať. Riešenie však vyžaduje dlhší čas, vzhľadom na iné organizačné usporiadanie a uskladnenie tejto dokumentácie v minulosti. Tomuto problému sa venuje málo času a pozornosti, aby bola dokumentácia v súlade s ustanoveniami zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Technologické postupy sú spracované na jednotlivé operácie, aj tu je potrebné ich zosúladiť s prvkami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v zmysle právnych predpisov.

4.3.5 Povedomie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci

„Zamestnávateľ musí zaistiť, aby sa každému zamestnancovi dostalo dostatočného školenia o bezpečnosti práce a ochrane zdravia, predovšetkým formou informácií a pokynov, ktoré sú výslovne určené pre jeho pracovisko alebo profesiu pri jeho prijatí, preložení, alebo zmene profesie, zavedení nového pracovného prostriedku, alebo pri zmene pracovného prostriedku, zavedení novej technológie. Toto školenie musí byť prispôsobené výskytu nových rizík, alebo zmene rizík, v prípade nutnosti pravidelne opakované.“
(89/391/EEC)

4.3.6 Monitorovanie a meranie

Idete predovšetkým o meranie hluku, prašnosti, koncentrácie chemických látok v pracovnom prostredí. Na úseku protipožiarnej ochrany ide o vykonávanie preventívnych protipožiarnych prehliadok. Výsledky kontrol sú zaznamenané v protokoloch aj so zistenými nedostatkami, ktoré sa musia v stanovených termínoch odstrániť.

4.3.7 Systém oboznamovania a informovania

Spoločnosť SES má vypracovaný systém a plán vzdelávania. Zodpovednosť za vzdelávanie svojich zamestnancov majú vedúci na všetkých stupňoch riadenia, aby prideliť prácu svojim podriadeným len ak majú zodpovedajúce vzdelanie alebo

oprávnenie. Novoprijatí zamestnanci ako aj externí zamestnanci, ktorí vykonávajú činnosti v danej spoločnosti na základe obchodných zmlúv sú školení z predpisov BOZP pred začatím práce, podľa osnovy školenia. Obsahom školenia je oboznámenie s vyskytujúcimi sa a predvídateľnými nebezpečenstvami a ohrozeniami, ich účinkami na zdravie a ochrana pred nimi. O havarijných opatreniach sú zamestnanci školení priamo na svojich pracoviskách. Školenie prvej pomoci v r. 2008 bolo vykonané pre 250 zamestnancov. O zásadách pri vzniku pracovných úrazov a havárií sú školení zamestnanci kvalifikovanými odborníkmi z BOZP. Vedúci zamestnanci sú pravidelne školení každé 2 roky o predpisoch BOZP, nasledovne oni školia svojich podriadených. Do informačných tabúl, ktoré sú distribuované v rámci spoločnosti bola doplnená aj Politika systému BOZP, ktorá je tiež doplnená na intranete – predpisy manažérskych systémov - predpisy BOZP.

4.3.8 Systém komunikácie a motivácie

Systém komunikácie (prenášania informácií významných pre BOZP) je stanovený formou interných predpisov spoločnosti, odborných článkov v dvojtýždenníku „Slovenská brána“, ako aj formou intranetovej stránky, tak ako je popísané v predchádzajúcom bode.

4.4 Kontrolná a nápravná činnosť

Účelom tejto kapitoly je popísať zásady, postupy a zodpovednosti v systéme manažmentu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré súvisia s:

- monitorovaním a meraním kľúčových znakov procesov a činností spoločnosti, ktoré môžu mať významný dopad na bezpečnosť a ochranu zdravia,
- zisťovaním, riešením a preskúmaním nezhôd,
- začatím a realizovaním nápravných a preventívnych činností,
- identifikáciou, vedením a archiváciou bezpečnostných záznamov,
- plánovaním a realizáciou auditov HSMS.

• Spoločnosť musí o. i. zaviesť a udržiavať :

1. Postupy na pravidelné monitorovanie a meranie:

- a) výkonu BOZP;
- b) proaktívne merania (zamerané na kontrolu zhody činností BOZP - záznamy od inšpektorov, audítorov, spätná väzba z dotazníkov vykonávaných medzi zamestnancami) výkonu sledujúce súlad s Programom BOZP;

- c) reaktívne merania výkonu sledujúce nehody, ochorenia, udalosti (vrátane skoro nehôd) a iné retrospektívne dôkazy o nedostatočnej výkonnosti BOZP (vyšetrenia, analýzy a záznamy o zlyhaniach systému BOZP);

Je potrebné, aby organizácia rozhodla, čo sa má monitorovať a na základe úrovne rizika, ako často sa má monitorovanie vykonávať. Frekvencia inšpekcií (strojného zariadenia, pracovné podmienky, meracie prístroje, zariadenia dodávateľov) a časový plán inšpekcií by mal vychádzať z identifikácie nebezpečenstva a odhadu rizík, legislatívy a predpisov.

Rutinné monitorovanie procesov BOZP, pracovísk a postupov by sa malo vykonávať podľa monitorovacej schémy prevádzkovými manažérmi najmä však kritických úloh.

2. Postupy na určovanie zodpovednosti a právomoci na:

- spracovanie, vyšetrovanie a podniknutie akcie na zmiernenie dôsledkov vyplývajúcich z nehôd, udalostí a nezhôd; postupy musia byť preverené pred implementáciou pomocou procesu odhadu rizika;

3. Postupy na podávanie správ a hodnotenie/vyšetrovanie nehôd, udalostí a nezhôd :

Vyšetrovania úrazov by mali obsahovať identifikáciu okamžitých a základných príčin, vrátane manažérskeho chýb. Cieľ spočíva v tom, aby sa zabezpečilo, že systémy a postupy sú funkčné a aby v prípade potreby boli prijaté nápravné opatrenia.

Identifikované príčiny nezhôd, nehôd a udalostí by sa mali pravidelne klasifikovať a analyzovať s vyčíslením frekvencie a závažnosti nehôd.

4. Program auditov a postupy na periodické audity SM BOZP

Program auditov musí vychádzať z výsledkov odhadu rizika činnosti organizácie a výsledkov predchádzajúcich auditov.

• **Nezhoda, nápravná činnosť a preventívna činnosť**

Každý pracovník spoločnosti je povinný ohlásiť zistenú nezhodu svojmu nadriadenému.

Zdrojmi nezhôd v HSMS sú:

- monitorovanie a meranie,
- interné a externé audity,
- odporúčania vyplývajúce z rôznych jednaní,
- iné zistenia.

Postup riešenia nezhody

Postup riešenia nezhôd a realizácie nápravných a preventívnych činností obsahuje spravidla tieto kroky:

- zistenie a opis nezhody, resp. problému,
- vyšetrenie príčin nezhody,
- rozbor a návrh postupu riešenia,
- schválenie postupu riešenia,
- realizácia postupu riešenia,
- overenie súladu riešenia s postupom,
- preverenie účinnosti riešenia,
- zavedenie do praxe,
- archivácia záznamov.

• Audit

Overovanie účinnosti a efektívnosti systému:

Spoločnosť si musí zaviesť program auditov, ktoré budú pravidelne vykonávané, aspoň 1x ročne. Vykonané audity systému manažérstva BOZP poskytnú informácie, či je daný systém BOZP v zhode s požiadavkami normy STN OHSAS 18001:2008 a či je správne implementovaný a udržiavaný. Program auditov musí vychádzať z výsledkov odhadu rizika činnosti organizácie a výsledkov predchádzajúcich auditov. Postupy auditov musia obsahovať rozsah, frekvenciu, metodológie, kompetencie ako aj zodpovednosti a požiadavky na vykonávanie auditov a správy o výsledkoch.

Interné audity sa zameriavajú na výkonnosť systému manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Program interného auditu HSMS by mal byť zostavený tak, aby umožňoval organizácii preskúmať súlad svojho vlastného HSMS so špecifikáciou STN OHSAS 18001:2008. Plánované audity HSMS by mali vykonávať pracovníci organizácie alebo externí pracovníci, vybraní organizáciou na určenie stupňa zhody so zdokumentovanými postupmi BOZP a na vyhodnotenie toho, či systém je alebo nie je efektívny z hľadiska plnenia cieľov BOZP organizácie. V každom prípade by pracovníci vykonávajúci audity HSMS mali mať možnosť vykonávať audity nestranné a objektívne.

Je nutné, aby audítori chápali svoju úlohu a boli spôsobilí ju vykonávať. Vyžaduje sa, aby mali skúsenosti a vedomosti o príslušných normách a systémoch, ktoré auditujú, čo im má umožniť vyhodnotiť výkonnosť a zistiť nedostatky. Audítori by mali byť oboznámení s požiadavkami stanovenými akoukoľvek relevantnou legislatívou. Okrem

toho by auditori mali poznať a mať prístup k normám a platným smerniciam relevantným pre prácu, do ktorej sú zaangažovaný.

Obsah výslednej správy o audite HSMS by mal byť jasný, presný a úplný. V správe by mal byť uvedený dátum a správa by mala byť podpísaná audítorom. Správa by mala, v závislosti od prípadu, obsahovať nasledujúce prvky:

- ⇒ ciele a rozsah auditu systému manažérstva BOZP,
- ⇒ zvláštnosti plánu auditu, identifikácia členov skupiny vykonávajúcej audit a zástupcov auditovaného, dátumy auditu a identifikácia oblastí, ktoré boli podrobené auditu,
- ⇒ identifikácia referenčných dokumentov použitých pri vykonávaní auditu,
- ⇒ podrobnosti identifikovaných nezhôd,
- ⇒ audítorove posúdenie stupňa zhody s STN OHSAS 18001,
- ⇒ schopnosť systému manažérstva BOZP dosiahnuť stanovené ciele
- ⇒ rozdeľovník záverečnej správy o audite systému manažérstva BOZP.

Výsledky auditov by sa mali hneď ako to je možné poskytnúť zainteresovaným stranám formou spätnej väzby, aby sa umožnilo zavedenie nápravných činností. Mal by sa zostaviť akčný plán dohodnutých nápravných opatrení spolu s identifikáciou zodpovedných osôb, doplňujúcich údajov a s požiadavkami na hlásenie.

4.4.1 Preskúvanie manažmentom (vedením):

Vrcholový manažment organizácie musí v intervaloch, ktoré určí, preskúmať systém manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, aby sa zabezpečila jeho trvalá vhodnosť, adekvátnosť a efektívnosť. Proces preskúmania manažmentom musí zabezpečovať zhromažďovanie potrebných informácií na vykonanie tohto vyhodnotenia.

Podkladom pre preskúvanie je Správa o zabezpečovaní HSMS v SES a.s., ktorú pripraví poverenec pre HSMS na základe čiastkových správ predložených vedúcimi pracovníkmi SES a.s.

Správa o zabezpečovaní HSMS v SES a.s. Tlmače obsahuje minimálne hodnotenie:

- ⇒ aktuálnosti bezpečnostnej politiky spoločnosti a posúdenie potreby zmien,
- ⇒ výsledkov kontrol auditov a účinnosti nápravných a preventívnych činností,
- ⇒ plnenia úloh/opatrení z predchádzajúcich preskúmaní manažmentom,
- ⇒ dostatočnosti zdrojov,

- ⇒ funkčnosti HSMS vo vzťahu k meniacim sa vonkajším podmienkam a informáciám,
- ⇒ výsledkov komunikácie a vzťahov so zainteresovanými stranami, vrátane námietok, sťažností,
- ⇒ plnenia krátkodobých a dlhodobých cieľov a programov manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a posúdenie potreby zmien,
- ⇒ vyhodnotenie zhody s právnymi a inými požiadavkami vrátane vývoja a zmien v právnych a iných požiadavkách týkajúcich sa bezpečnostných aspektov organizácie,
- ⇒ celkovej funkčnosti a vhodnosti zavedeného HSMS,
- ⇒ výsledkov monitorovania a merania,
- ⇒ výsledkov monitorovania a merania zmien.

V závere správa špecifikuje oblasti možného zlepšenia, návrhy opatrení a odporúčania v súlade so záväzkom trvalého zlepšovania. Prijaté závery, opatrenia a odporúčania vyplývajúce z preskúvania správy manažmentom sú zdokumentované v zápise z porady vedenia spoločnosti (Príloha 4).

4.5 Ciele stanovené pre BOZP musia hlavne:

- a) znižovať ekonomické dôsledky pracovných úrazov, škôd na zdraví zamestnancov a majetku spoločnosti,
 - z príčin a zdrojov pracovných úrazov vyvodzovať opatrenia pre ich neopakovateľnosť a odstránenie nedostatkov, pre ktoré vznikli,
 - kontrolovať plnenie úloh a opatrení na zabezpečovanie BOZP,
 - vyvodzovať voči porušovateľom pracovnej disciplíny postihy,
 - zainteresovať do ochrany zdravia pri práci všetkých zamestnancov
- b) obmedziť alebo úplne vyradiť neželané javy na prácu človeka,
 - osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami vylúčiť neželané javy na činnosť stroja, zariadenia pri ohrozovaní človeka,
 - zabezpečiť všetky funkcie obsluhy tak, aby bola prakticky vylúčená chybná činnosť človeka, manipulácia obsluhy,
 - odstrániť nebezpečenstvo z dosahu človeka, obsluhy,

- zamedziť prístupu človeka k neželaným nebezpečenstvám, ktoré vyplývajú z povahy stroja, zariadenia, výstrahami, zábranami,
 - včas a v dostatočnej miere zisťovať riziká a z nich vyplývajúce nebezpečenstvá a to vo výrobnéj aj administratívnej činnosti.
- c) v maximálnej miere využívať plánovanú výkonnosť spoločnosti, finančné prostriedky,
- pri zabezpečovaní ochrany pracovníkov využívať strojný potenciál na zabezpečovanie úloh v plnom nasadení,
 - v plnom využívaní bezpečného pracoviska zabezpečiť bezpečný chod vykonávanej práce kontrolnou činnosťou, včasným odstraňovaním chýb a nedostatkov,
 - vhodným riešením zabudovávania nových technických pravidiel do výroby riešiť eliminovanie nebezpečenstiev,
 - finančným krytím vo všetkých činnostiach ochrany zdravia pri práci zabezpečovať správny chod výroby a bezpečnosť pracovísk.
- d) znižovať nebezpečenstvá technickými prostriedkami a opatreniami, zvýšenou organizáciou riadenia výroby, vzdelávania a výchovu zamestnancov,
- zavádzaním nových technických zariadení obmieňať zastarané,
 - trvalou organizáciou práce na všetkých stupňoch riadenia prispieť k dodržiavaniu zásad bezpečnej práce v pracovnom čase,
 - kontrolnou činnosťou všetkých zamestnancov na jednotlivých pracoviskách,
 - kontrolnou činnosťou všetkých strojov a zariadení, pravidelnými prehliadkami a odstraňovaním nedostatkov,
 - trvalou výchovou pracovníkov k bezpečnej práci,
 - systematickým školením, preškoľovaním a vzdelávaním pracovníkov viesť ich k bezpečnej práci a zdravotne nezávadnému prostrediu,
 - opakovaným informovaním, včasnými a správnymi informáciami na pracoviskách, činnostiach, viesť k šetreniu strojov, nástrojov, zariadení, pomôcok, prostriedkov, materiálov a energií pre ich výkon práce na danom pracovisku a zariadení.

4.6 Analýza pracovnej úrazovosti v SES, a.s. Tlmače

V rozbore o pracovnej úrazovosti v SES, a.s. Tlmače boli analyzované záznamy o pracovných úrazoch (PÚ) za obdobie január – august 2009 v počte 49. Pri analýze sa vychádzalo :

1. z auditu pracovných podmienok
2. zo záznamom o PÚ
3. z obhliadky pracovísk s najvyšším počtom PÚ.

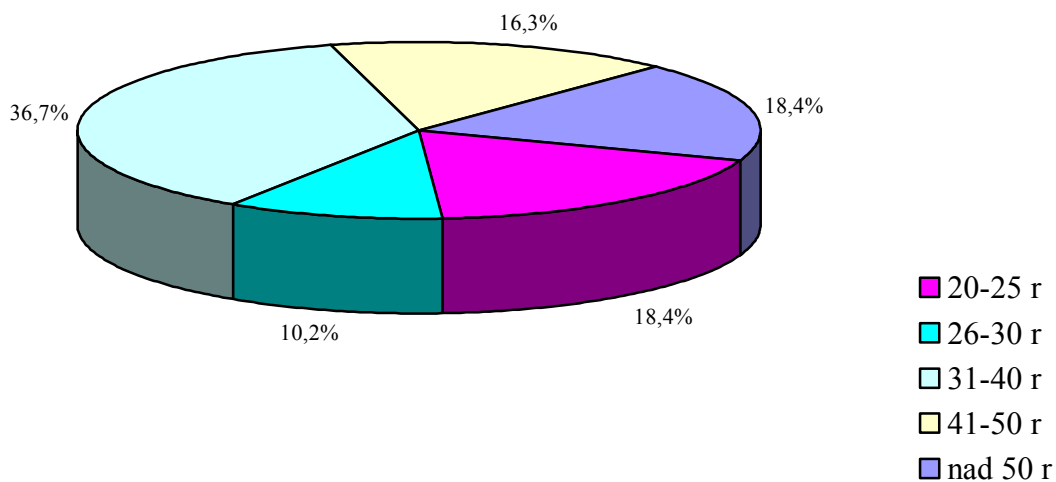
Z analýzy vyplynulo, že na niektorých pracoviskách a pri niektorých pracovných pozíciách je zaznamenaná prítomnosť jedného rizikového faktora, resp. viacerých rizikových faktorov súčasne.

Jedná sa konkrétne o pracoviská 4100, 4200, 4400, 4510, 4700, montážny úsek, N2000 a niektoré profesie týchto pracovísk (Príloha 5), kde je prítomný :

- hluk
- vibrácie
- prach
- zväračské plyny (aerosóly)
- v kombinácii hluk a vibrácie ; hluk, vibrácie a zväračské aerosóly.

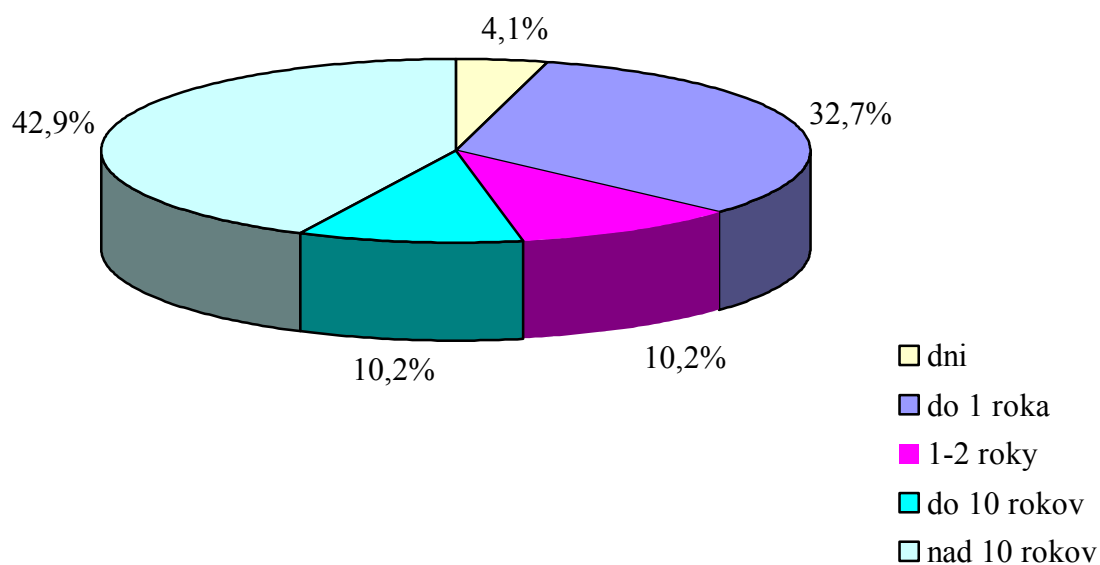
- **Analýza pracovnej úrazovosti podľa vekových kategórií a praxe**

Z prehľadu (Obr. 4) je zrejmé, že na pracovnej úrazovosti sa najviac podieľa veková skupina 31 až 40 ročných a to 36,7% a veková skupina nad 41 rokov a to 34,7%.

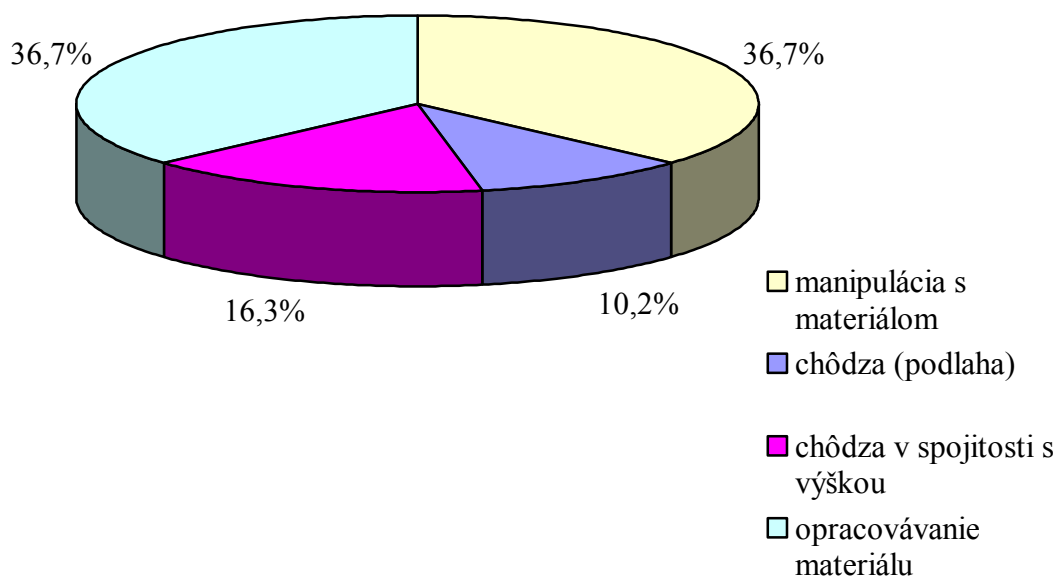
Obr. 4.
Analýza PÚ podľa vekových kategórií a prax

Z hľadiska praxe zaznamenávajú negatívny trend v tom, že stúpajúcimi odpracovanými rokmi narastá i počet pracovných úrazov. Z rozloženia pracovnej úrazovosti v závislosti od praxe vyplýva, že pracovníci do jedného roka praxe sa na PÚ podieľajú 32,7% a s praxou nad 10 rokov 42,9% (Obr. 5).

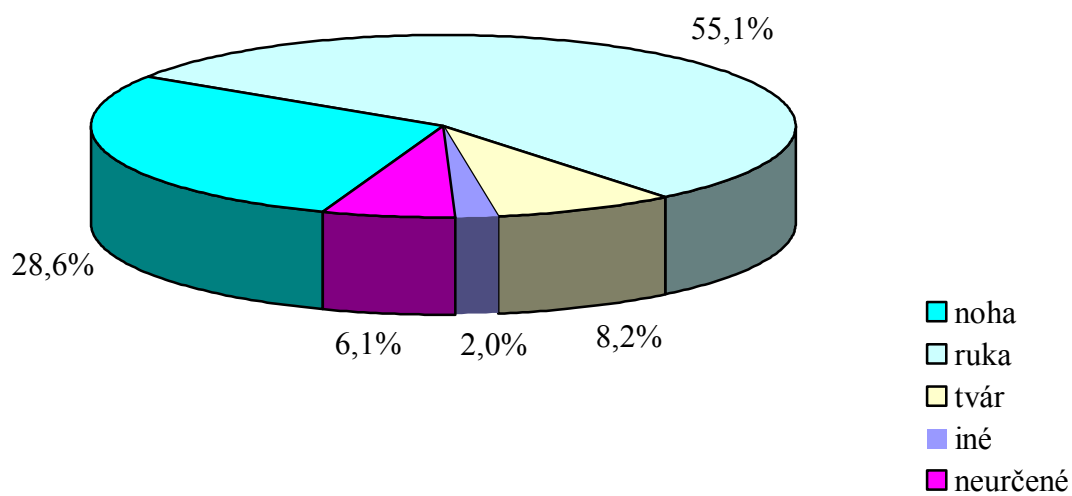

Obr. 5
Pracovná úrazovosť v závislosti od praxe

Činnosti „pri ktorých vznikol pracovný úraz“ (Obr. 6) a podľa poranenej časti tela kategória „poranená časť tela“ (Obr. 7).

Obr. 6
Činnosti „pri ktorých vznikol pracovný úraz“

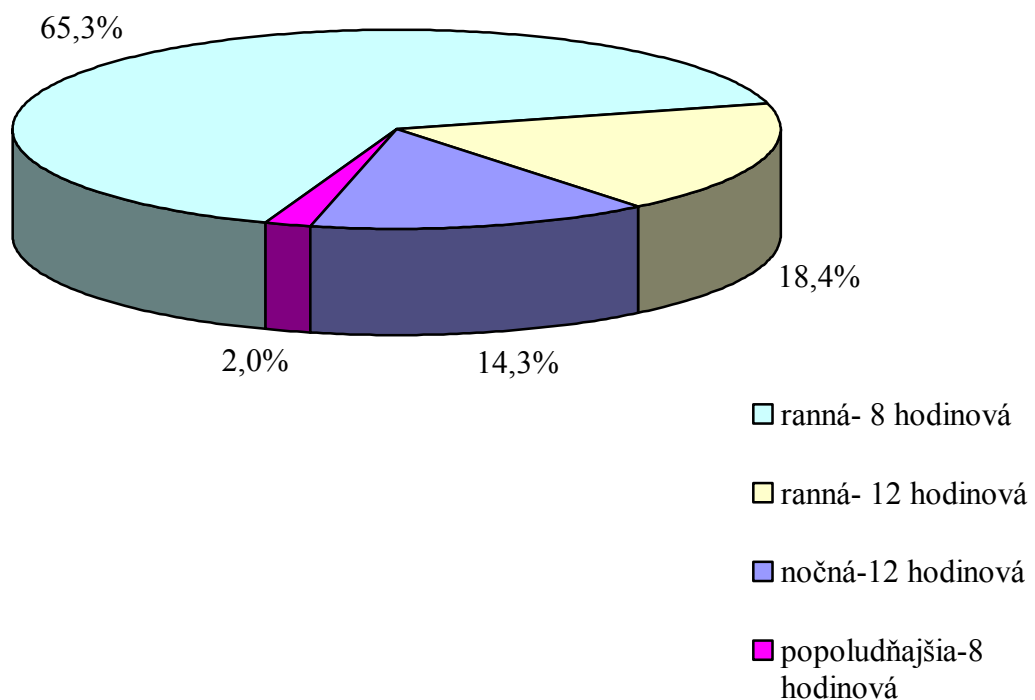
Obr. 7
Kategória „poranená časť tela“

K poraneniu rúk (prsty) dochádza najčastejšie pri manipulácii s materiálom (prekladanie, pridržovanie, vykladanie, upevňovanie), a pri odborných činnostiach (opracovávanie materiálu). Pri chôdzi sú najčastejšie poranené dolné končatiny, poranenia tváre pri kategórii odborné činnosti.

Pri analýze sa zistilo, že pracovníci nevenujú dostatočnú pozornosť ošetrovaniu drobných poranení a i keď utrpia PÚ, naďalej zotrvávajú na pracovisku a pokračujú v práci. V dôsledku uvedeného sa môže zhoršiť ich zdravotný stav, čo má následný vplyv na dĺžku PN.

- **Pracovná úrazovosť a časový faktor**

Pracovné úrazy boli zaznamenané častejšie v dopoludňajšej osemhodinovej zmene (65,3%). Na ranej dvanásťhodinovej zmene bolo zaznamenaných 18,4% PÚ a na nočnej zmene 14,3% PÚ (Obr. 8).

Obr. 8

Pracovná úrazovosť a časový faktor

Z analýzy pracovnej úrazovosti na strediskách vyplýva, že každá prevádzka má svoje špecifiká, ktorá sa do istej miery premieta i do pracovnej úrazovosti.

Na základe analýzy pracovnej úrazovosti za I. polrok 2008 SES, a.s. Tlmače sa usudzuje variabilita v pracovnej úrazovosti v príčinnej súvislosti a to vzhľadom na :

- vek
- prax
- časový faktor (odpracovaný čas od začiatku zmeny)
- prevádzku
- typ zmeny

Uvedené by sa malo premietnuť do diferencovaných opatrení na zníženie pracovnej úrazovosti .

V rámci pravidelného školenia pracovníkov v oblasti BOZP bezpečnostným technikom či iným odborníkom v oblasti BOZP je potrebné rozoberať jednotlivé pracovné úrazy, hľadať spoločne príčinu ich vzniku ako i opatrenia.

Rozbor pracovnej úrazovosti poskytuje viac námetov na témy v rámci pravidelných školení pracovníkov v oblasti BOZP.

Diskusia

V uvedenej kapitole je potrebné venovať sa návrhu úloh manažmentu a zamestnancom, ktoré by sa mali dôslednejšie vykonávať. Nakoľko zastávam funkciu vedúcej kancelárie generálneho riaditeľa, svojimi praktickými skúsenosťami sa spolupodieľam na riešení úloh a na vývoji a skúmaní politiky BOZP .

Návrh úloh vrcholovému manažmentu SES, a.s. Tlmače

Vrcholový manažment musí v pravidelných intervaloch preskúmať SM BOZP, aby sa zabezpečila jeho trvalá vhodnosť, efektívnosť a výkonnosť.

Preskúmanie by sa malo o.i. týkať aj:

- skvalitniť organizačné usporiadanie a materiálne technické zabezpečenie útvaru BOZP;
- adekvátnosti (dostatočnosti) súčasných postupov identifikácie nebezpečenstiev, odhadu rizík a riadenie rizík ;
- súčasných úrovni rizika a efektívnosť existujúcich riadiacich opatrení;
- efektívnosti postupu nahlasovania nebezpečenstva;
- údajov týkajúcich sa nehôd a udalostí, ktoré sa vyskytli;
- stavu pripravenosti na havarijnú situáciu;
- výstupov akýchkoľvek vyšetrení nehôd a udalostí;
- zaznamenaných prípadov neefektívnosti postupov;
- vyhodnotení účinkov predvídateľných zmien v legislatíve alebo technológii.

Preskúmanie by sa malo týkať akýchkoľvek zmien v podnikateľskej sfére, vo vývoji nových výrobkov, pri zaradení novej technológie, pri zavedení legislatívnych zmien. Prehodnotenie úrazov by malo obsahovať aj prijatie ponaučení na manažérskej úrovni.

Návrh úloh zamestnancom SES, a.s. Tlmače

Od zamestnancov sa vyžaduje, aby hodnotili riziká a prijímali praktické opatrenia na:

- ochranu zdravia a bezpečnosti pri práci svojich zamestnancov;
- viesť záznamy o úrazoch;
- poskytovať informácie a školenia;
- konzultovať opatrenia s nadriadenými;
- pri realizácii opatrení spolupracovať aj s dodávateľmi.

Hierarchia prevencie je nasledovná:

- používať zamestnávateľom pridelené OOPP;
- dbať o vlastné zdravie;
- oboznamovať sa s návodom na obsluhu strojov a zariadení ako aj okamžite hlásiť zistené nedostatky;
- prispôbiť prácu zamestnancovi;
- nahradiť nebezpečné prvky bezpečnými;
- uprednostniť kolektívne opatrenia pred individuálnymi opatreniami.

Zamestnanci majú právo na informácie o rizikách v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, o preventívnych opatreniach, prvej pomoci a postupoch v prípade núdze . Zamestnanci sú povinní aktívne spolupracovať pri realizácii preventívnych opatrení zamestnávateľov, dodržiavať pokyny v súlade s poskytnutým školením a dbať na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (vlastného a zdravia iných osôb).

Bezpečnosť, ochrana zdravia pri práci a úroveň pracovných podmienok sa stávajú v hospodárskej súťaži vo svete čoraz viac dôležitým aspektom hodnotenia úrovne podniku, s priamymi vplyvmi na produktivitu, efektívnosť a kvalitu práce a celkovú perspektívu prosperity podniku. Moderný prístup k BOZP vychádza z poznania, že chyby a nedostatky v oblasti BOZP sú v prevažnej miere dôsledkami nesprávnej organizácie práce, chýb riadenia a nesystematického prístupu.

Preto sa po vzore systémov riadenia kvality a environmentálneho riadenia začali v SES, a.s. Tlmače od polovice deväťdesiatych rokov presadzovať aj systémy riadenia BOZP.

Na Slovensku bola spracovaná národná príručka – Systém riadenia BOZP, návod na zavedenie systému. Tento dokument vydaný Národným inšpektorátom práce v apríli 2002 zohľadňuje právny rámec slovenskej legislatívy a implementuje aj praktické postupy používané v OHSAS 18001.

Taký bol vývoj do súčasnosti. Máme oficiálny návod v SES na systém riadenia BOZP. Ako však ďalej? Ako dosiahnuť, aby v SES v širokej miere začali zavádzať systém riadenia BOZP s cieľom dosiahnuť vyššiu úroveň pracovných podmienok a trvalé zlepšovanie. Ciest je niekoľko. Nepochybne dôležitá bude motivácia firmy.

Čo môže účinne motivovať firmu, aby zavádzali systém riadenia BOZP – kto a čo v tom môže niečo urobiť?

1. Motiváciou je samotný zmysel BOZP – ochrana ľudí pri práci. Teda to, čo firmy vedie k starostlivosti o BOZP, by ich malo motivovať aj k zavádzaniu systému riadenia BOZP. Táto motivácia má právny aspekt, humánný aspekt, ekonomický aspekt. Ekonomickým aspektom nie je len obava z následkov nežiadúcich udalostí (úrazov), ale aj dosahovanie vyššej produktivity práce a iniciatívy zamestnancov, ak práca bude správne organizovaná.
2. Motiváciou je prezentácia firmy, imidž firmy. Pomaly aj u nás začína platiť, že jednou z podmienok na úspech v hospodárskej súťaži sú kritériá starostlivosti o BOZP. Možností prezentácie zavedenia systému riadenia BOZP je niekoľko: Napr. certifikát, iná forma ocenenia (napr. Bezpečný podnik), alebo zvýhodnená pozícia pri získavaní zákazky.
3. Najúčinnjšou motiváciou v našich podmienkach stále býva finančná motivácia. Tá je zavedená vo väčšine štátov v Európe aj vo svete. Osvedčenou formou je systém úrazového poistenia (bonus, malus), ale aj iných druhov poistenia (zdravotné, komerčné) na podobnom princípe. Ďalšou formou (používanou vo svete) môžu byť daňové zvýhodnenia (napr. pre nákup prostriedkov na ochranu zamestnancov). Ďalším z aspektov, ktorý môže napomôcť motivácii, je uvedomovanie si skutočných strát z úrazov a havárií. Pomohlo by prehľadné vyčísl'ovanie strát z nežiadúcich udalostí.
4. Motiváciou pre spoločnosť môže byť aj dobre vedená osveta. Na prvom mieste je to vo vzdelávacom procese – už na školách vštepovať zásady systému riadenia aj v oblasti BOZP a jeho výhody. Táto téma by sa mala prednostne dostať do školení manažérov, ale aj ostatných zamestnancov. Ďalšou formou osvety je ovplyvňovanie verejnej mienky prostredníctvom médií, bilbordov, publikácií a pod. podmienkou vo zväzku štátov, ku ktorému sa naša krajina hlási. Je podmienkou pre zabezpečenie stability hospodárstva v trhovom mechanizme. Tieto zásady by mali chápať.

Koho je potrebné motivovať a prečo?

Pri hľadaní ciest na presadzovanie zavádzania systému riadenie BOZP je dôležité poznať na aké cieľové skupiny sa majú aktivity zamerať:

- vrcholový manažment firiem, pretože oni rozhodujú, či sa má zaviesť systém;
- stredný manažment, pretože hrá podstatnú rolu pri realizácii zavedenia systému;

- bezpečnostného technika, ktorý býva impulzom, podnecuje, ale hlavne je odborným zázemím pri zavádzaní systému riadenia;
- zamestnancov - ich účasť je nevyhnutnou podmienkou pre úspešnú realizáciu;
- verejnosť – pretože tu sa tiež formuje vzťah k BOZP;
- študentov všetkých typov škôl, pretože do praxe prichádzajú neinformovaní a so zlými návykmi.

Čo je ešte dôležité pre zavádzanie systému riadenia BOZP?

Súčasťou systému riadenia BOZP by mali byť ďalšie požiadavky, napr.:

- evidencia skoronehôd
- sledovanie strát a nákladov (vypracovať metodiku)
- ukazovatele úrovne BOZP
- kritéria na hodnotenie podnikov
- motivačné činitele pre prihlásenie sa k „Bezpečnému podniku“

Návrh je, aby sa pri zavádzaní systému riadenia BOZP a kampane „Bezpečný podnik“ zohľadnili aj uvedené požiadavky (evidencia skoronehôd, sledovanie strát a nákladov, ukazovatele úrovne BOZP, kritériá pre hodnotenie podnikov, motivačné činitele pre prihlásenie) a vypracovanie kritérií.

Význam manažérstva rizika v SES, a.s. Tlmače

Manažovaním rizika dochádza k vyvíjaniu vplyvu na elimináciu tých rizík, ktoré neboli posúdené ako akceptovateľné (zainteresované osoby nie sú ochotné znášať takéto riziko pri zohľadnení všetkých prevádzkových a humánnych podmienkach - ich hodnota je nad hranicou akceptovateľnosti).

Riadenie spočíva v návrhu, prijatí a realizácii opatrení, prostredníctvom ktorých sa dosiahne odstránenie rizika, alebo sa ovplyvní jeho hodnota na akceptovateľnú úroveň.

Medzi podstatné činnosti riadenia bezpečnej prevádzky patrí v SES Tlmače:

- ⇒ integrácia požiadaviek bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ako aj ochrany environmentu do etapy projektovania a konštruovania všetkých technologických celkov,
- ⇒ poskytovanie informácií zamestnancom ako bezpečne vykonávať činnosti v rámci systému človek - stroj - environment .

Nevyhnutnosť v tomto procese predstavuje zabezpečenie aktuálnych informácií o posudzovanom systéme, o organizácii práce, o použitých technológiách a zariadeniach

o možných zdrojoch rizika, počte ohrozených osôb a legislatívnych predpisoch z oblasti bezpečnosti. Aktualizácia a odovzdávanie takýchto informácií kladie značné požiadavky na správu dát z danej oblasti v organizačnom systéme firmy. Žiadúca je potreba zabezpečenia technickej a prevádzkovej dokumentácie strojov a technológií, štatistických údajov o úrazovosti a poruchovosti výsledkov auditov z interných a externých zdrojov, legislatívnych predpisov a noriem. Požadované je zavádzanie výsledkov posudzovania rizík do organizácie práce a vzdelávania pracovníkov, ako aj zabezpečenie systematického opakovaného posudzovania rizika, kde je treba zainteresovať pracovníkov technickej prípravy - technológov, technikov, vedúcich pracovníkov a zamestnancov, pracujúcich priamo v prevádzke.

Je pomerne častým javom v tejto problematike, že dostupné informácie o poruchách a nehodách, ktoré predstavujú istú formu negatívneho javu, sú zaťažené subjektívnymi chybami od zainteresovaných osôb. Ako účelné a funkčné sa z tohto dôvodu javí vypracovanie metodického postupu, opierajúceho sa o metódu pravdepodobnostného hodnotenia rizika pre identifikáciu a kvantifikáciu rizík, ktorý by súčasne spĺňal požiadavku integrácie manažérstva bezpečnej prevádzky do etapy projektovani a konštruovania výrobných systémov a taktiež v spolupráci so systémom počítačovej podpory technologickej prípravy výroby participoval na premise povinnosti zamestnávateľa a užívateľa technologickeho systému informovať zainteresované osoby o zostatkových akceptovateľných rizikách vyplývajúcich z prevádzky sledovaného technického zariadenia v systéme človek - stroj - environment.

Aká je snaha o začlenenie úloh vyplývajúcich z procesu posudzovania rizika do oblasti technologickej prípravy výroby a najmä jej počítačovej podpory ?

Snaha o začlenenie úloh vyplývajúcich z procesu posudzovania rizika do oblasti technologickej prípravy výroby a najmä jej počítačovej podpory, viedla k vývoju informačného manažérskeho systému v SES, ktorý by zabezpečoval prepojenie výstupov z posudzovania rizík na systém Sysklass. Je to aplikácia, ktorá realizuje nielen počítačovú podporu technologickej prípravy výroby, ale funguje aj ako istý informačný systém prepájajúci jednotlivé organizačné a pracovné útvary vo firme.

Záver

Cieľom mojej diplomovej práce na tému „Manažérstvo bezpečnej prevádzky v SES, a.s. Tlmače“ bolo na základe poznatkov o dodržiavaní platných právnych predpisov, zavádzaní systému manažérstva BOZP v zmysle OHSAS a Politiky BOZP, vyjadriť sa k celkovému manažérstvu bezpečnej prevádzky, poprípade navrhnúť zlepšenie v danej oblasti. Zostavenie podnikovej politiky BOZP je dôležité pre správne fungovanie celého systému riadenia. Stanovuje zámery, ciele, spôsob realizácie a zdroje na zlepšenie stavu. Deklaruje postoj firmy k zamestnancom, k bezpečnosti a ochrane zdravia, stanovuje stratégiu, ako realizovať neustály pokrok. Aby sa idey, zámery a ciele podnikovej politiky stali realitou, je potrebné rozpracovať ich do konkrétneho programu - plánu úloh, postupu, ako sa má podniková politika realizovať. Je potrebné zabezpečiť, aby boli určené konkrétne úlohy, konkrétne termíny, aby boli určené zodpovedné osoby za ich realizáciu a kontrolu.

V danom subjekte je najdôležitejšie, aby sa dodržiaval Program realizácie politiky BOZP, ktorý obsahuje postupy, prostriedky, spôsob a zdroje na dosiahnutie stanovených cieľov. Na základe poznatkov, v danom podniku by manažment mal dbať, aby sa dodržiavali :

- platné právne predpisy v oblasti BOZP,
- uprednostňovať prevenciu s cieleňou analýzou zistených nedostatkov, prechádzať nehodám a nežiadúcim udalostiam,
- zlepšovať zaisťovanie vlastnej BOZP najmä rozvíjať procesy identifikovania nebezpečenstva, ohrozenia, posudzovania a hodnotenia rizík, navrhovania a určovania ochranných opatrení,
- zvyšovať kvalifikáciu, odbornú spôsobilosť a angažovanosť,
- zaviesť systém manažérstva BOZP v zmysle OHSAS 1800:2007

Zamestnávateľ musí svojich zamestnancov neustále motivovať k BOZP, nielen v zákonom daných intervaloch, ale podľa potreby. To znamená zohľadniť typ práce, vekovú štruktúru svojich zamestnancov, skúsenosti svojich zamestnancov a pod. Nesmie sa zabúdať na istú „rutinnosť“ práce aj notoricky známeho pojmu Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. V konečnom dôsledku sa možno zbytočné „omieľanie“ bohato odmení na hladkom chode prevádzky bez pracovných úrazov.

Zoznam použitej literatúry

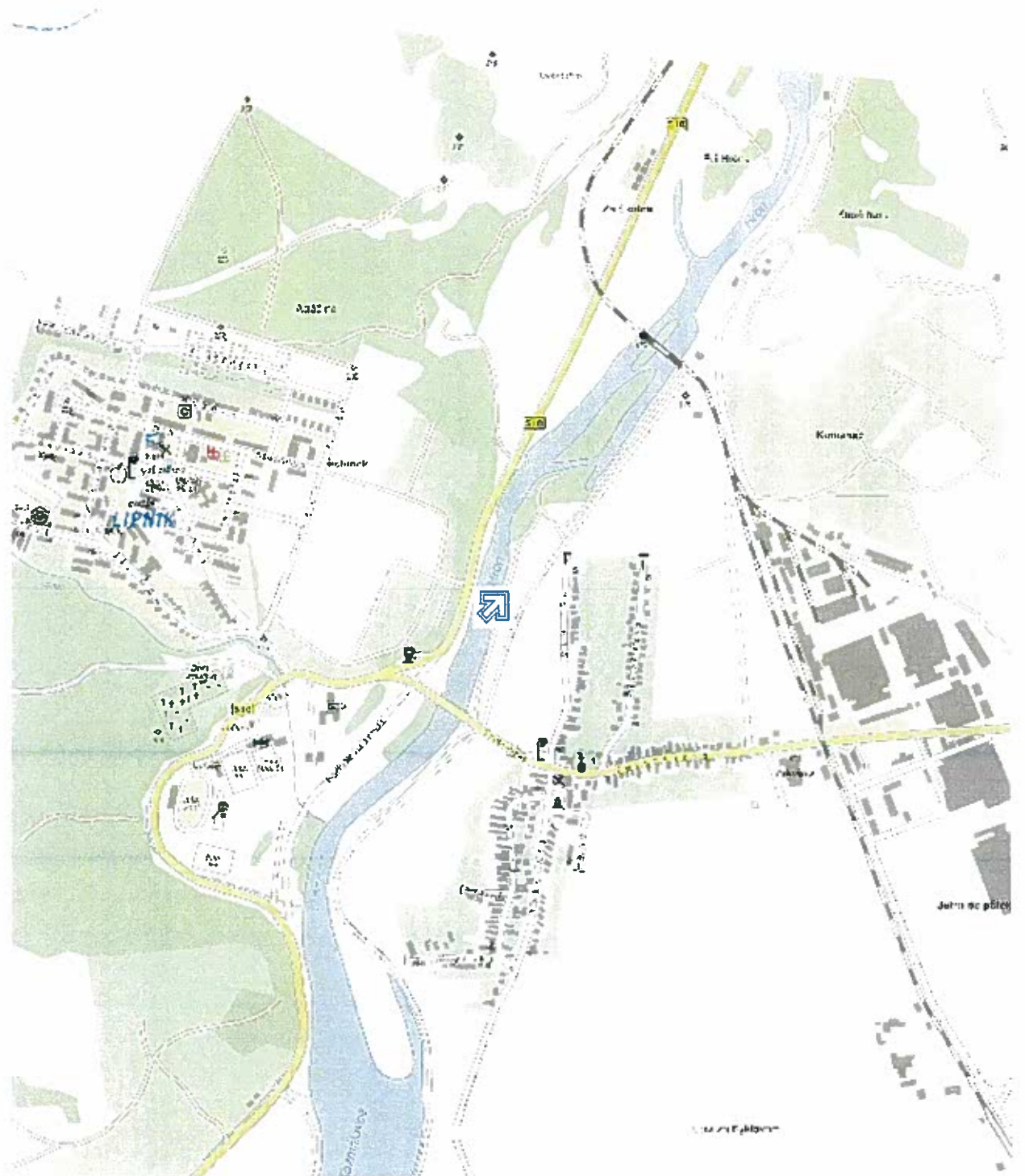
1. HRUBEC, Jozef - VIRČÍKOVÁ, Edita. 2009. *Integrovaný manažérsky systém*. Nitra , SPU 2009, ISBN 978-80-552-0231-0.
2. PAČAIOVÁ, Hana - MARKULÍK, Štefan. 2003. *Bezpečnosť technických systémov ako súčasť v zabezpečovaní kvality*. Kvalita, roč. XI, č.2, Bratislava 2003, s.21-24, ISSN 1335-9213.
3. BILKOVIČ, Rudolf - DUŠANIČ, Rudolf. 2007. *Bezpečnosť strojových zariadení z pohľadu súčasných právnych a technických predpisov a noriem*. 2007.
4. ORAVEC, Milan. 1999. *Stanovenie akceptovateľného rizika aplikovaním vybraných metód posudzovania rizika a minimalizácia rizika*. Bezpečnosť práce, č. 5, 1999.
5. SINAY, Juraj. a kol. 1977. *Riziká technických zariadení – manažérstvo rizika*. Košice, OTA, a.s. 1977.
6. MAJER, Ivan. – SINAY, Juraj. - Oravec, Milan. 1977. *Posudzovanie rizík – východisko k účinným Bezpečnostným opatreniam*. Bratislava, VVÚBP 1997.
7. MAJER, Ivan. 2002. *Pravidlá dobrej praxe BOZP- Príručka na zavedenie jednoduchého systému riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v malých podnikoch SR*. Bratislava, NIP 2002.
8. ZELENÝ, Ján. – SLOSIARIK, Ján. 2000. *Manažérstvo rizika*. TU Zvolen, 2000.
9. NOVA NORMA - OHSAS 18001:2007 pro systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. In: *Perspektivy Jakosti 1/2008*. Ročník V. Praha 1: Česká společnost pro jakost. s.37. ISSN 1214-8865.
10. BENKOVÁ, Marta. – FLOREKOVÁ, Ľubica. – BOGDANOVSKÁ, Gabriela. 2007. *Systémy riadenia kvality*. 1. vyd. Košice: Elfa, 2007. 215 s. ISBN 978-80-8086-066-0.
11. BOGDANOVSKÁ, Gabriela. 2008. *Štandardy pre BOZP*. 1.vyd. Košice: TU, FBERG, 2008. 85 s. ISBN 978-80-8073-907-2.
12. Nová norma OHSAS 18001:2007 pro systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. 2008. In: *Perspektivy Jakosti 1/2008*. Ročník V. Praha 1: Česká společnost pro jakost. s.37. ISSN 1214-8865.
13. BS OHSAS 18001:2007 Occupational Health and Safety Management systems. Requirements. Dostupné na: <<http://www.securityrevue.com/>>.
14. OHSAS 18001:1999 Systémy manažérstva a ochrany zdravia pri práci – špecifikácia. Dostupné na: <<http://www.securityrevue.com/>>.

15. *Organizačná štruktúra SES, a.s. Tlmače*. 2010. Dostupné na: <[http:// www.ses.sk/](http://www.ses.sk/)>.
16. *Vnútropodnikový intranet SES*. 2010. Dostupné na: <<http://intranet.ses/>>.

Prílohy

- Príloha 1 Mapa mesta Tlmače
- Príloha 2 Politika BOZP
- Príloha 3 Rozhodnutie zmocnenca SES, a.s. Tlmače
- Príloha 4 OS . Sč – 664/07 Poskytovanie OOPP
- Príloha 5 Zápis z PV, Vyhodnotenie verejnej previerky BOZP
- Príloha 6 Rizikové práce vykonávané na pracoviskách SES a.s. Tlmače zaradené do 3. kategórie vyhlásené rozhodnutím Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Leviciach

Mapa: Timače

POLITIKA BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI

Vrcholový manažment SES a.s. Tlmače si plne uvedomuje, že vytváranie priaznivých pracovných podmienok pre bezpečné pracovné prostredie a zdravie zamestnancov, ktoré sú zárukou vyššej produktivity, efektívnosti a kvality práce vo všetkých oblastiach výrobnéj i nevýrobnej sféry.

Trvalým zlepšovaním riadenia BOZP chce spoločnosť dosiahnuť v rámci svojich podnikateľských aktivít bezpečnejšie a zdravšie pracovné prostredie, uspokojivé pracovné podmienky a ochranu človeka pri práci v zhode s celkovou firemnou politikou a s politikou kvality a environmentu.

Za tým účelom vrcholový manažment stanovuje nasledovnú politiku BOZP:

- klásť väčší dôraz na dôležitosť zdravia pri práci,
- dodržiavať všetky platné právne predpisy v oblasti BOZP,
- uprednostňovať prevenciu a cieleňou analýzou zistených nedostatkov predchádzať nehodám a nežiadúcim udalostiam,
- zlepšovať zaistovanie vlastnej BOZP najmä rozvíjať procesy identifikovania nebezpečenstva, ohrozenia, posudzovania a hodnotenia rizík, navrhovania a určovania ochranných opatrení,
- zvyšovať kvalifikáciu, odbornú spôsobilosť a angažovanosť zamestnancov pre realizovanie úloh, ktoré môžu mať vplyv na BOZP
- zaviesť systém manažérstva BOZP v zmysle OHSAS 18000:2007

Manažment SES a.s. sa zaväzuje, že stanoví program realizácie tejto politiky, zabezpečí informovanie všetkých zamestnancov a sprístupní túto politiku verejnosti.

V Tlmačoch, 28. 05. 2008

Ing. Martin Paštika, MBA
generálny riaditeľ

**ROZHODNUTIE ZMOCNENCA
GENERÁLNEHO RIADITEĽA****R ZGR – Z 01/2008****ODSTRÁNENIE NEDOSTATKOV, VYPLÝVAJÚCICH Z AUDITU PRACOVNEJ
ZDRAVOTNEJ SLUŽBY A VEREJNEJ PREVIERKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY
ZDRAVIA PRI PRÁCI VYKONANEJ V DŇOCH 28. A 29. APRÍLA 2008**

V zmysle zákona 124/2006 Z.z. § 21 a nar. vlády SR č.458/2006 Z.z. a v súlade s uzatvorenou zmluvou s PZS NOVAPHARM bola vykonaná u zamestnávateľa SES a.s. Tlmače analýza aktuálneho stavu rizika pôsobenia negatívnych faktorov práce na zdravie zamestnancov. Zo záverov tejto analýzy vyplývajú tieto úlohy:

1. Vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre prácu v riziku hluku v zmysle § 20 NV SR č. 115/2006 Z.z. o ochrane zdravia a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku.
Zodpovedá: útvar BOZP v spolupráci s útvarmi, kde je riziko vyhlásené sekcie výrobného úseku, montážneho úseku a sekcie logistiky
Termín: 31.8.2008
2. Vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre prácu v riziku vibrácií v zmysle § 10 a § 3 NV SR č. 416/2005 Z.z. o minimálnych a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibrácií.
Zodpovedá: útvar BOZP v spolupráci s útvarmi, kde je riziko vyhlásené sekcie výrobného úseku, montážneho úseku
Termín: 31.8.2008
3. Vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre prácu v riziku s chemickými faktormi v zmysle nariadenia vlády č.300/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemických faktorov.
Zodpovedá: útvar BOZP v spolupráci s útvarmi kde je riziko vyhlásené, sekcie výrobného úseku, sekcia energetiky, sekcia logistiky
Termín: 31.8.2008

4. Vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre prácu s biologickými faktormi v zmysle § 17 a § 3 NV SR č. 338/2006 Z.z. o ochrane zdravia a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci pre pracovisko čistiarne odpadových vôd.
- Zodpovedá: útvar BOZP v spolupráci so sekciou energetiky
Termín: 31.8.2008
5. Minimalizovať riziko expozície zamestnancov chemickým škodlivinám- náterovým látkam a rozpúšťačom § 5 a § 6 NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci technickými opatreniami – prípravu a nanášanie náterových látok vykonávať v striekacej kabíne a organizačnými opatreniami – pri nanášaní náterových hmôt mimo striekacej kabíny.
- Zodpovedá: vedúci sekcie V4200
Termín: ihneď a priebežne
6. Minimalizovať riziko expozície zamestnancov chemickým škodlivinám – zvaračským aerosolom – zabezpečením funkčnosti odsávacích zariadení a ich používaním podľa § 5 a § 8 NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci
- Zodpovedá: vedúci sekcií úseku výroby
Termín: ihneď a priebežne
7. Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie prachu a splodín s dôrazom na zabránenie sekundárnej prašnosti na pracoviskách výroby, kotolne a stolárskej dielne v zmysle NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na pracovisko a nariadenia vlády č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom.
- Zodpovedá: vedúci sekcií úseku výroby a vedúci sekcie energetiky
Termín: ihneď a priebežne
8. Zabezpečiť dostupnosť kariet bezpečnostných údajov pre všetkých zamestnancov v súlade s § 27 odst.4 písm. a) až p) zákona NR SR č.163/2001 Z.z. o chemických látkach a prípravkoch.
- Zodpovedá: vedúci sekcií úseku výroby a vedúci sekcie energetiky
Termín: ihneď a priebežne aktualizovať

9. Zabezpečiť dostatočné osvetlenie pracovísk jednofarebným umelým osvetlením primeraným bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov – vybavenie všetkých telies osvetľovacími trubicami, krytmi, zabezpečiť ich pravidelné čistenie a údržbu podľa zákona č.355/2007 Z.z. § 36, ktoré budú ustanovené vykonávacím predpisom podľa § 62 písm. q citovaného zákona.
Zodpovedá: vedúci na všetkých stupňoch riadenia
Termín: 31.5.2008
10. Vypracovať prevádzkový poriadok pre čistenie a údržbu osvetlenia v spoločnosti SES.
Zodpovedá: vedúci sekcie SM000
Termín: 31.7.2008
11. Vykonať opatrenia na zabezpečenie vhodných mikroklimatických podmienok na pracoviskách sekcie V 4700, V4500, V4900, I4100-technológia v zmysle zákona č.355/2007 Z.z. § 37 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.
Zodpovedá: vedúci sekcie V4700
V4500, V4900, I4100
Termín: 30.6.2008
12. Dôraznejšie kontrolovať používanie pridelených osobných ochranných pracovných prostriedkov v súlade s § 6 odsek 4 NV SR č.395/2006 Z.z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov ako aj používanie pracovných prostriedkov v súlade s § 4 ods.3 NV SR č.392 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov ako aj OS-S č.664/07 Poskytovanie OOPP. Zabezpečiť ich pravidelné čistenie a údržbu aj na montážnych pracoviskách.
Zodpovedá: vedúci na všetkých stupňoch riadenia
Termín: ihneď a priebežne
13. Zabezpečiť vybavenie a usporiadanie pracovísk so zobrazovacími jednotkami (ergonomickú úpravu pracoviska, primerané osvetlenie pri práci so zobrazovacími jednotkami podľa prílohy č.1 NV SR č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami:
- Pracovné stoly s dostatočnými rozmermi (dĺžka najmenej 1200 mm a šírka najmenej 750 mm), s povrchom s nízkou svetelnou odrazivosťou, ktoré umožnia variabilné usporiadanie zobrazovacej jednotky.
 - Pracovné sedadlá, ktoré zabezpečia zamestnancom stabilitu, pohodlnú pracovnú polohu, voľnosť pohybov.
 - Voľný priestor pod pracovnou doskou s výškou najmenej 65 mm, šírku 500 až 800 mm a hĺbku 750 mm, ktorý poskytne pracovníkom primeraný priestor na zaujate pohodlnej pracovnej polohy a nevyhnutné zmeny polôh nôh.
 - Priestor pre dolné končatiny pre trvalú prácu so zobrazovacou jednotkou vybaviť podložkou pod chodidlá s nastaviteľnou výškou a sklonom, s minimálnou dĺžkou 450 mm a šírkou 300 mm a s nekĺzavou úpravou povrchu.

- Zabezpečiť vyhovujúce svetelné podmienky – celkové a miestne osvetlenie pracovného priestoru, zabezpečiť vhodný svetelný kontrast medzi obrazovkou a jej pozadím, bez odrazov svetla na obrazovke.
- Optimálnu pozorovaciu vzdialenosť medzi oknom zamestnanca a sledovaným detailom na obrazovke v rozmedzí 500 mm a 700 mm.

Zodpovedá: vedúci na všetkých stupňoch riadenia

Termín: 30.6.2008

14. Podlahy a steny na pracoviskách, zariadeniach osobnej hygieny obnoviť tak, aby spĺňali požiadavky prílohy č.1 NV SR č.391/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na pracovisko

Zodpovedá: vedúci na všetkých stupňoch riadenia

Termín: 30.6.2008

15. Zriadiť pre zamestnancov vnútrozávodnej dopravy a zamestnancov administratívy, ktorým z pracovnej pozície vyplýva nosenie pracovného odevu a môžu sa zašpiniť, šatne v zmysle NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných požiadavkách na pracovisko. Zabezpečiť týchto zamestnancov čistiacimi a mycími prostriedkami v zmysle interného predpisu spoločnosti.

Zodpovedá: vedúci zamestnanci na všetkých stupňoch riadenia

Termín: 30.6.2008

16. Zakazuje sa stravovanie v iných ako na to určených priestoroch – jedálňach alebo v miestnostiach na to určených, ktoré musia byť vybavené v súlade s NV SR č.391/2006 Z.z s dostatočným počtom stoličiek, kuchynským drezom a výtokom teplej a studenej vody, varičom na zohrievanie jedál, nápojov a chladničkou. Priestory, ktoré nezodpovedajú ustanoveniam vyhlášky je potrebné z pracovísk odstrániť, aby sa predišlo šíreniu odpadkov, hlodavcov a pod.

Zodpovedá: vedúci sekcií výroby, vedúci sekcie logistiky a vedúci sekcie montáže

Termín: 30.6.2008

17. Vybaviť a označiť v súlade s ON 84 66 35 lekárničky prvej pomoci, pravidelne dopĺňať ich obsah, sledovať dátum expirácie materiálu v lekárničke. Určiť zodpovednú osobu za lekárničku.

Zodpovedá: vedúci na všetkých stupňoch riadenia

Termín: ihneď a pravidelne

18. Zabezpečiť označenie miestností na poskytnutie prvej pomoci značkami v zmysle NV SR č.387/2006 Z. z.

Zodpovedá: vedúci na všetkých
stupňoch riadenia
Termín: ihneď a pravidelne

19. Zabezpečiť pravidelné čistenie, výmenu filtrov, údržbu a servis klimatizačných zariadení a prevádzky núteného vetrania a udržiavať ho v prevádzkyschopnom stave podľa bodu 6 prílohy č.1 NV č. 391/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na pracovisko.

Zodpovedá: vedúci sekcie výroby
a vedúci sekcie SM000
Termín: 30.6.2008

20. Vykonať opatrenia proti zatekaniu vo výrobných halách a administratívnych priestoroch a zabezpečiť tak bezpečnosť a ochranu zdravia na pracoviskách § 3 NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na pracovisko.

Zodpovedá: vedúci sekcie SM000
Termín: 30.6.2008

21. Vykonať opatrenia na zamedzenie prenikania vtáctva do výrobných hál, nakoľko je zdrojom živočíšneho pevného aerosolu v pracovnom prostredí a potencionálnym zdrojom prenosných ochorení.

Zodpovedá: vedúci sekcie SM000
Termín: 30.6.2008

22. Zabezpečiť autorizovanou firmou kontrolný rozbor vody, ktorej zdrojom je studňa, na mikrobiologické, chemické a fyzikálne ukazovatele v zmysle NV SR č.354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú pre ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody.

Zodpovedá: vedúci sekcie energetiky
Termín: 30.6.2008 a priebežne

23. Zabezpečiť odbornú spôsobilosť na vykonávanie epidemiologicky závažných činností zamestnancov úpravovne vody a obsluhu vodárenských zariadení v zmysle zákona č. 355/2007 Z.z. § 15 ods.2 písm. a).

Zodpovedá: vedúci sekcie energetiky
Termín: 30.9.2008

24. Zabezpečiť takú kvalitu pitnej vody, aby spĺňala limity ukazovateľov kvality pitnej vody a vykonávať kontrolu kvality pitnej vody podľa § 3 písm.c) a d) NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú pre ľudskú spotrebu a kontrolu kvality pitnej vody.

Zodpovedá: vedúci sekcie energetiky
Termín: ihneď a pravidelne

25. Zabezpečiť priestory zatopenej výmenníkovej stanice V4700 Juh tak, aby neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov podľa § 6 ods.1 písm. d) a f) zákona č.124/2006 Z.z. a jeho novely.

Zodpovedá: vedúci sekcie energetiky
Termín: ihneď

26. Zabezpečiť údržbu a opravy dopravných komunikácií pre chodcov a dopravné prostriedky a zreteľne ich vyznačiť podľa § 6 ods.1 písm. d) a f) zákona č.124/2006 Z.z. a jeho novely ako aj Prílohy č.1 NV SR č. 391/2006 Z.z..

Zodpovedá: vedúci sekcie SM000
Termín: 30.6.2008

27. Vypracovať sanitačný poriadok s uvedením frekvencie upratovania pracovných priestorov aj výrobných hál, skladov v zmysle prílohy č.3 NV SR č.391/2006 Z.z.

Zodpovedá: vedúci sekcie SM000
Termín: 30.6.2008

28. Zabezpečiť dodržiavanie zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení zákona č. 465/2005 Z.z. pre všetky pracoviská vrátane výrobných hál ako aj dôslednejšie označiť pracoviská zákazom fajčenia podľa NV SR č.387/2006 Z.z. Odstrániť popolníky z výrobných hál.

Zodpovedá: vedúci na všetkých
stupňoch riadenia
Termín: ihneď

29. Zabezpečiť objektivizáciu faktorov pracovného prostredia podľa § 52 ods.1 písm. c) zákona č.355/2007 Z.z.

Zodpovedá: útvar BOZP
v spolupráci s riaditeľom úseku výroby
Termín: 30.6.2008

30. Zvýšiť dôraz na dodržiavanie predpisov BOZP najmä OS-S č.664/07 Poskytovanie OOPP a OS-S č.668/07 Kontrola požitia alkoholu a iných omamných látok, vyskytli sa vážne nedostatky v tomto období.

Zodpovedá: vedúci sekcie
Termín: ihneď a priebežne

31. Odstrániť nedostatky, ktoré sú pretrvávajúce z verejnej previerky z roku 2007 ako aj zo zistených závad Inšpektorátu práce z roku 2006 na sekcii Energetika

Zodpovedá: vedúci sekcie
Termín: ihneď a priebežne

32. Zlepšiť označenie elektrorozvodných skríň a zabezpečiť ich, aby nedochádzalo k neoprávnenej manipulácii nepovolanými osobami v zmysle NV SR č.387/06 Z.z.
Zodpovedá: vedúci sekcie
Termín: ihneď
33. Vykonávať manipuláciu s tlakovými fľašami v súlade s predpismi tak, aby boli vždy bezpečne zaistené proti prevrhnutiu.
Zodpovedá: vedúci sekcií Výroba
Termín: ihneď
34. Pravidelne kontrolovať brúsky, či majú kryty a odvod prachu zabezpečiť do zbernej nádoby s vodou.
Zodpovedá: vedúci sekcií Výroba
Termín: do 30.6.2008
35. Pri vykonávaní povrchovej úpravy výrobkov označiť tieto miesta ako pracoviská pre občasné nanášanie náterových látok a dodržiavať stanovený čas výkonu práce na týchto pracoviskách, zabezpečiť zamestnancov OOPP podľa odporúčania výrobcov náterových látok, prísne dodržiavať bezpečnostné predpisy podľa KBÚ (karty bezpečnostných údajov) vrátane oboznámenia zamestnancov s ich účinkami na zdravie. Vybaviť tieto pracoviská požiarno technickými zariadeniami.
Zodpovedá: riaditeľ úseku Výroba
Termín: 30.6.2008
36. Na sekcii V 4200 stolárska dielňa bol zistený vážny nedostatok a porušenie smernice OS-E č.464/07, všetky chemické látky musia byť v pôvodných obaloch a nie vo fľašiach od nealkoholických nápojov aby nedošlo k náhodnému požitiu chemickej látky.
Zodpovedá: vedúci sekcie V 4200
Termín: ihneď
35. Dodržiavať triedenie odpadu podľa platných smerníc, pokiaľ sú kontajnery naplnené zabezpečiť odvoz v zmysle platných interných predpisov spoločnosti.
Zodpovedá: vedúci sekcií
Termín: priebežne
37. Odstrániť z pracovísk nepotrebné stroje a zariadenia, kde sú nepoužívané, zbytočne zaberajú pracovnú plochu a prekážajú. Poveriť zodpovedného zamestnanca zosumarizovaním takýchto zariadení a pripraviť návrh na likvidáciu resp. iné uloženie.
Zodpovedá: riaditeľ úseku Výroba
a vedúci sekcie Správa majetku
Termín: 31.7.2008

38. Označiť hydranty informáciou, kde sa nachádzajú hadice, aby v prípade zásahu ich bolo možné použiť.

Zodpovedá: vedúci sekcie
Termín: 30.6.2008

39. Vyradiť a fyzicky zlikvidovať všetky viazacie a závesné prostriedky označené na silumíniovej svorke červenou farbou ako aj tie, na ktorých sa počas prevádzky zistilo poškodenie.

Zodpovedá: vedúci sekcie
Termín: ihneď a priebežne

40. Označiť všetky prípravky, ktoré sa používajú na prepravu bremien ako sú traverzy na prenášanie membránových stien a pod.) nosnosťou, spracovať výkresovú dokumentáciu so statickým výpočtom a zabezpečiť odskúšanie prípravkov.

Zodpovedá: vedúci sekcie
Termín: 31.10.2008

41. Zintenzívniť kontrolu pri viazaní bremien, nakoľko sa vo všetkých sekciách úseku Výroba porušuje STN 27 01 43 čl. 92 bod h) viazanie bremien cez ostré hrany a bod d) zavesovať viac viazacích prostriedkov na prepravu ako je potrebné. Tak isto dbať na ukladanie viazacích prostriedkov do stojanov. Voči porušovateľom uplatniť sankcie v zmysle pracovného poriadku.

Zodpovedá: vedúci sekcie
Termín: ihneď a priebežne

42. Doplniť stav prevádzkových technikov zdvihačích zariadení tak ako je to odporúčané v norme STN 27 01 43 čl.41 jeden technik zdvihačích zariadení sa stará o 30 zdvihačích zariadení.

Zodpovedá: vedúci sekcie
Termín: 31.7.2008

43. Zabezpečiť stavebnú dokumentáciu budov v areály spoločnosti, tak aby mohli byť vykonané príslušné revízie a kontroly, ktoré ukladajú príslušné predpisy.

Zodpovedá: vedúci sekcie Správa majetku
Termín: 30.9.2008

44. Zaktualizovať a dopracovať dokumentáciu civilnej ochrany, na podmienky spoločnosti v súlade s platnou legislatívou.

Zodpovedá: technik požiarnej ochrany
Termín: 30.9.2008

V Tlmačoch 6.júna 2008

Ing. Anna Račková
Zmocnenec GR pre systém manažérstva BOZP

ses' tlmače

Zápis z porady vedenia

Číslo porady	19/09
Dátum porady	17.06.2009
Čas konania	09:00 hodín
Miesto konania	Zasadačka GR

Kontrola splnených úloh:

Platné úlohy	27	28	31	32	33									
	13.07.	30.06.	10.07.	10.07.	06.07.									
Splnené														
Zmena termínu														

Účasť:

Ing. Paštika, Ing. Bundil, Ing. Ďurovič, Ing. Kováčik, Ing. Cucor, Ing. Smetana, Ing. Ďurovič, Ing. Škorec, Ing. Mintál, Ing. Kotora, Mgr. Gajdošová, Ing. Kazíková

Ospravedlnení:

Ing. Války, Ing. Haško

Úlohy:

32. Spracovanie návrhu štandardu v predaji – vzor dotazníkov pre nové projekty/investora ako štandard v SES (technické údaje, model realizácie dodávok, spôsob financovania, základné info o investorovi).

Z: PRE – Ing. Cucor
T: 10.07.2009

33. Legislatívne zmeny ohľadne limitov emisií na SK – pripraviť správu o týchto zmenách a identifikovať potenciál pre SES + stanovenie ďalšieho postupu/aktivít na trhu.

Z: PRE – Ing. Cucor
T: 06.07.2009

Info :

- Informácia o vykonanej verejnej previerky BOZP v SES z 29. a 30.4.2009, je nutné pripraviť krátku správu s návrhmi na opatrenia. Z: KGR – p. Števoová, T: 01.07.2009 - GR – Ing. Paštika
- Problém pri spracovávaní ponúk, klesol počet vypracovaných ponúk, je potrebné priradiť procesných inžinierov na sekciu Predaja a nájsť riešenie . PRE – Ing. Cucor
- Potenciál trhu na stacionárne fluidy – zvažiť, či pri ďalšom projekte (TP Strakonice, akcie na SK) nebudeme robiť ako vlastný basic engineering s podporou napr. VEIKI. GR – Ing Paštika
- Starobešovo – dosahovaný výkon je 140 MW, v 25. týždni sú naplánované skúšky spaľovania mazutu. Pripravuje sa nový dodatok na predĺženie kreditu do konca r. 09, o ktorom budú ešte prebiehať jednania. ING – Ing. Kováčik
- Upozornenie na prekračovanie limitov konštrukčných hodín, je potrebné urobiť analýzu a plniť vnútropodnikové zmluvy. RPR – Ing. Ďurovič
- V 24. týždni/09 sa uskutočnil Kick of meeting – projekt RNEST Brazília, oficiálnu objednávku obdržíme do 20.06.2009, pokračovanie Kick of meetingu bude 23.06.2009. PRE – Ing. Cucor
- Prezentácia akčných plánov Želiezovce a MOS (vid' v prílohe), je potrebné do konca 26. týždňa do AP doplniť zodpovedné osoby, termíny a zaslať GR. Finálny návrh bude predložený do 31.07.2009. GR – Ing. Paštika

Zapísala: Bc. Anna Števoová

Schválil: Ing. Martin Paštika, MBA

Vyhodnotenie verejnej previerky BOZP z 29. a 30. apríla 2009

Previerku vykonala komisia v zmysle rozhodnutia ZGR č.01/2009

Program kontroly:

- 1. Dokumentácia BOZP, ako aj predpisov OS č. 303/02 Prevádzka, bezpečnosť, údržba, čistenie, ošetrovanie žeriavov a iných technických zariadení a strojov a hlásenie ich porúch, OS-Q č.095/07 Starostlivosť o stroje a zariadenia, OS-R č. 715/08 Starostlivosť o inžinierske siete, OS-R č.718/08 Odborné prehliadky a kontrola elektrických spotrebičov – oboznámenie,**
- 2. Bezpečnosť technických zariadení – v zmysle príkazu ZGR č.01/2009**
- 3. Kontrola zápisníkov BOZP**
- 4. Stav pracovnej úrazovosti do 30.4.2009**
- 5. Nesplnené úlohy z roku 2008 – budú doplnené do nového rozhodnutia ZGR na odstránenie nedostatkov zistených pri kontrole a previerke.**

Kontrolované subjekty boli úsek Výroby, úsek Montáž a servis a úsek Nákupu, kde v roku 2008 bolo najviac pracovných úrazov, ako aj v úseku Finančnom - sekcia Energetiky, kde hĺbková kontrola Inšpektorátu práce Nitra konštatovala porušenie právnych predpisov – príkaz ZGR č.01/2009.

K bodu 1.

Dokumentácia BOZP ako aj predpisov OS č. 303/02, OS-Q č. 095/07, OS-R č.715/08, OS-R č.718/08 je vedená v sekciách úseku Výroba V Úseku Montáž a servis a sekcie Energetika v zmysle platných predpisov o distribúcii dokumentácie. Žiaľ aj napriek oboznámeniu zodpovedných zamestnancov s uvedenou dokumentáciou nebola dodržiavaná na čo je prakticky poukázané v príkaze ZGR č.01/2009. Pri konzultácii so zodpovednými zamestnancami boli vyjadrované isté výhrady ale neboli písomne do konania kontroly navrhnuté zmeny.

K bodu 2.

Bezpečnosť technických zariadení v našej spoločnosti je riešená systémovo v organizačných smerniciach uvedených v bode 1. Žiaľ aj na základe skutočností zistených poslednou hĺbkovou kontrolou Inšpektorátu práce prezentovanou v príkaze ZGR č.01/2009 boli zistené nedostatky v praktickom dodržiavaní interných predpisov. Nie je potrebné podrobne v tejto správe popisovať zistené nedostatky nakoľko je príkaz uverejnený na intranetovej stránke predpisy systémov manažérstva BOZP, odpovede na definované termínované úlohy sú v prílohe tejto správy.

K bodu 3.

Keďže verejnej previerky sa zúčastnila aj zástupkyňa PZS NOVAPHARM tak ako jej to ukladá zákon, bola vykonaná náhodným výberom ak kontrola vedenia zápisníka bezpečnosti práce. Konštatujem, že sú značne preplnené a nie sú vedené tak ako je popísané v OS-S č. 661/08 Starostlivosť o zdravie zamestnancov bod 5.

Bolo zistené, že v zápisníkoch nie je uvedené aktuálne pracovné zaradenie, faktor pracovného prostredia, prípadne pracovná činnosť podľa osobitných predpisov pre ktorú bolo vykonané posúdenie zdravotnej spôsobilosti, kategória práce.

K bodu 4.

Stav pracovnej úrazovosti k 30. 4.2009 je uvedený v prílohe. Všetky registrované pracovné úrazy boli prerokované zo zástupcami zamestnancov v rámci Komisie pre odškodňovanie pracovných úrazov. Z uvedených zasadnutí Komisie boli predložené zápisy ako aj návrhy na zlepšenie resp. zamedzeniu opakovania pracovných úrazov.

Zistené nedostatky:

- Kancelárie majstrov na sekciách V4100, V4200 a V4200 nespĺňajú základné hygienické požiadavky v zmysle NV č. 391/2006 o minimálnych požiadavkách na pracovisko (t.j. nie je zabezpečená primeraná hygienická úroveň pracoviska, priestorové požiadavky na voľnú podlahovú plochu nevyhovujú požiadavkám uvedeného NV). V miestnostiach nie je zabezpečené dostatočné vetranie a osvetlenie, hluk prenikajúci do miestností z výroby pôsobí rušivo a narúša sústredenie pri práci.
- Šatne mužov na sekcii V4400 nespĺňajú primeranú hygienickú úroveň podľa NV č. 391/2006 o minimálnych požiadavkách na pracovisko. Steny a stropy šatní majú opadanú omietku, olejový náter je značne poškodený.
- Na základe informácií od lekára PZS o výskyte žltacky u zamestnanca SES, ktorý sa vrátil zo zahraničnej služobnej cesty odporúčame postupovať takto:
- vedúci zamestnanec, ktorý vysiela pracovníka na zahraničnú služobnú cestu do krajín Strednej a Južnej Ameriky, Ázie a Afriky je povinný najneskôr tri týždne pred odchodom na služobnú cestu informovať oddelenie BOZP
- vedúci zamestnanec poskytne odd. BOZP informácie o navštívenej krajine, dĺžke pobytu, vykonávanej činnosti v krajine, o podmienkach ubytovania, stravovania, o absolvovanom očkovaní (podľa medzinárodného očkovacieho preukazu, ...môže byť aj v inej dokumentácii – bolo by vhodné viesť prehľad očkovaní a ich exspirácie – centrálny)
- odd. BOZP zistí v ambulancii pre cudzokrajné choroby aktuálne informácie o odporúčanom očkovaní a antimalarickej profylaxii, o čom informuje vedúceho zamestnanca
- pracovník je povinný absolvovať všetky odporúčané očkovania najneskôr do 10 dní pred odchodom a je povinný užívať antimalarickú profylaxiu.

Príloha: Tabuľka pracovnej úrazovosti za 1-4/2009

Správa bola 12.6.2009 prerokovaná so zástupcami zamestnancov.

Vypracovala: BOZP – Ing. Račková

Návrhy na opatrenia zo správy vykonanej verejnej previerky BOZP

1. Dodržiavať vydanú dokumentáciu v oblasti BOZP ako aj OS-R č.715/08 a OS-R č. 718/08.

Zodpovedá: odborný riaditeľ úseku
Termín: priebežne

2. V termíne odstrániť nedostatky z hĺbkovej kontroly inšpektorátu práce Príkaz ZGR č.01/09.

Zodpovedá: odborný riaditeľ úseku
Termín: v texte Príkazu

3. O každom pracovnom úraze informovať odborného riaditeľa úseku, kde sa úraz stal, o závažnom pracovnom úraze poradu vedenia.

Zodpovedá: odborný riaditeľ úseku
Termín: po registrovanom pracovnom úraze

4. Dodržať hygienickú úroveň pracovísk – kancelárie majstrov V4100, V4200, V4400, V4700 a šatní na V4400.

Zodpovedá: odborný riaditeľ úseku
Výroba
Termín: 30.9.2009

5. V zmysle pripomienok pracovnej zdravotnej služby aktualizovať organizačné smernice týkajúce sa ochrany zdravia OS-R č.711/08 a OS-S č.661/08.

Zodpovedá: odborný riaditeľ úseku
Financie a správa

Termín: 31.10.2009

6. Úlohy z verejnej previerky z roku 2008 zo 44 bodov bolo splnených 18, nesplnených 6 a to body 10, 19, 21,25, 31, 43, a v roku 2009 je potrebné naďalej sledovať úlohy 9, 11,13,14,16,17,20,26,27,28,30,32,34,37,38,44.

Zodpovedá: odborný riaditeľ úseku
podľa textu rozhodnutia
Termín: 30.9.2009

K uvedeným úlohám žiadam zaslať písomné stanovisko, tak aby bolo zrozumiteľné, že sa zistené nedostatky odstránili v termíne resp. budú odstránené a kedy.

Spracovala: Ing. Anna Račková
Tlmače 29.6.2009

Rizikové práce vykonávané na pracoviskách SES a.s. Tlmače zaradené do 3. kategórie vyhlásené rozhodnutím Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Leviciach.

Pracovisko	Práca/profesia	Rizikový faktor	Počet pracovníkov v riziku	Z toho ženy
4100	majster	hluk	11	-
	odborný plánovač	hluk	3	3
	dispečer	hluk	5	1
	manipulant-skladník	hluk	2	2
	zámočník	hluk a vibrácie	63	-
	zvárač	hluk, vibrácie zvaračské aerosoly	30	-
	žeriavnik	hluk	6	6
	obrábač kovov - vrtár	hluk	1	-
	obrábač kovov - horizontkár	hluk	2	-
	obrábač kovov - hoblovkár	hluk	2	-
	ohýbač - valciar	hluk	3	-
	obsluha hoblovky HB 12	hluk		-
4200	stolár	hluk	4	-
	natierač, lakovač	chem.faktory	10	-
	pieskovač	chemické škodliviny	2	-
	majster	hluk	3	-
	dispečer	hluk	1	-
	zámočník	hluk	22	-
	zvárač	hluk	7	-
	manipulant	hluk	1	1
	frézar	hluk	1	-
	nožničiar	hluk	1	-
	pílkár	hluk	1	-
4400	majster	hluk	14	-
	dispečer	hluk	6	-
	zvárač	hluk, vibrácie, zvaračské aerosoly	47	-
	zámočník	hluk, vibrácie	71	-